

UN LLEGAT QUE POT IL·LUMINAR ELS DESAFIaments DE LA INJUSTÍCIA I LA DESIGUALTAT

La teologia de l'alliberament, avui

Fragment del mural instal·lat el 2005 a San Salvador que complementa el Monument a la Memòria i la Veritat i on apareix Mons. Òscar Romero. És obra de l'artista salvadorenc Julio Reyes.

MARTIN MAIER

«Tant per raons de justícia com ecològiques necessitem un nou model de civilització»

ARMANDO MÁRQUEZ

«A les Escriptures vam descobrir un Déu que opta pels pobres i, àdhuc, actua políticament al seu favor»

DAVID FERNÁNDEZ

«Per a molts no creients, la teologia de l'alliberament ha estat un mirall real de l'ètica del compromís»

P 3-6

ENTREVISTA AL G. EMILI TURÚ, SUPERIOR GENERAL DELS MARISTES

«Acompanyar els infants i joves "en les fronteres" és la nostra prioritat»

P 16-17

Religió digital i joventut

S'ha presentat a la Llibreria Claret de Barcelona el llibre *Adolescents, joves, religions i tecnologia. El cas català*, resultat de la recerca de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura. «Una de les conclusions de l'estudi és que els joves fan servir de manera força discreta la tecnologia en l'àmbit de la fe», va dir el P. Màxim Muñoz, president de la Fundació Claret. P 26

Pensant-ho millor

John Wayne i Gary Cooper

Aquestes darreres festes nadalenes em va caure a les mans el llibre *Tambien Dios pasa por Hollywood*, de Mary Claire Kendall, que revisa com va influir la fe en la vida de dotze personatges del món del cel·luloide. Entre altres hi apareixen Alfred Hitchcock, Susan Hayward, Lana Turner, i dos monstres de l'època daurada: John Wayne i Gary Cooper.

M'ha semblat molt interessant. No són vides modèliques, però tenen lliçons profitoses dictades al final de l'existència.

Maureen O'Hara va demanar per a John Wayne la Medalla d'Or del Congrés argumentant: «John Wayne és els Estats Units.» I era cert que representava el seu país després que John Ford va aconseguir domesticar-lo: la seva veu, la manera de caminar, l'aparença d'home dur i a la vegada sensible...

Els espectadors l'havíem vist a *Fort Apache*, *Río Grande*, *El Álamo*, *El hombre tranquilo* i tantes altres. Les revistes van parlar dels seus diferents matrimonis i divorcis, però el llibre descobreix que el fort capaç de tombar els altres d'un cop de puny, es va sentir fràgil quan va haver de ser operat del cor el 1978 i quan li van detectar un càncer d'estómac l'any següent.

Va ser aleshores quan el P. Robert Curtis, sacerdot catòlic el va batejar i confessar, i el va acompanyar fins a la mort l'11 de juny del 1979.

Gary Cooper era un altre tipus amb personalitat a les seves pel·lícules i a la vida. Encarnava bondat i la fortalesa americana en films inoblidables com *El sergent York*, *L'home del carrer*, *Sol davant el perill...*

Quan va promocionar aquesta darrera pel·lícula a Europa, les passes el van conduir a Roma i d'aquí al Vaticà. Maria, la seva filla, explica l'audiència que aquest gran actor va tenir amb Pius XII i l'escena còmica que es va produir quan, en un intent de genuflexió, va perdre l'equilibri i li van caure a terra tots els rosaris i les medalles que havia comprat perquè el Papa els beneís i poder-los regalar a la tornada.

Els darrers cinc anys de la seva vida va conèixer el pare Ford, que el va acompanyar a caçar i a pescar, al mateix temps que el va anar adoctrinant. El 1959 va ser admès a l'Església catòlica. El 1961 estava tan malalt que va haver de ser James Steward, un amic fidel, qui va recollir diferents premis per a ell. Tenia càncer. Va morir el 13 de maig del 1961 sostenint a les mans un petit crucifix de fusta que solia portar a la butxaca.

Antoni Coll
Periodista

La setmana
en tuits

Neus Tomàs @neustomas

Periodista

Sis morts en un atac contra una mesquita al Quebec

Sierra Rodríguez @Sierrimiau

Programació musical a Ràdio Estel

Gran, admirable i emocionant discurs de #josepmariapou #PremisGaudi

Jaume Pujol @PujolJaume

Arquebisbe de Tarragona

Les Benaurances són el camí per a la veritable felicitat. Però primer ens cal buidar-nos de moltes superficialitats. Atrevim-nos a viure-les

Stephen Schneck @StephenSchneck

Universitat Catòlica d'Amèrica

El bisbe Robert McElroy's, diòcesi San Diego, profund retret moral de l'acció executiva de Trump contra els refugiats musulmans

Francesc Mateu Hosta @frmat

Director d'Oxfam Internacional a Catalunya

Les conseqüències dels murs no són menys persones creuant, sinó màfies que s'enriqueixen, gent que mor i oportunitats que tothom perd

Antonio Pelayo @AntonioPelayo5

Sacerdot i periodista

Avui rebo el Bravo especial que se m'ha concedit envoltat de familiars, amics i col·legues. Gràcies a tothom i... a seguir

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 12 de febrer del 1931: el papa Pius XI inaugura l'emissora Ràdio Vaticana.

Zoom

Eduard Brufau

Agustí Codinach

El 27 de gener passat, Dia Internacional en Memòria de l'Holocaust, arreu del món es van celebrar actes per recordar els milions de persones exterminades pel règim nazi. El papa Francesc va pregar per les víctimes, i va demanar que «els seus patiments i les seves llàgrimes mai no siguin oblidats». A la imatge, el camp d'extermini d'Auschwitz-Birkenau, a Polònia.

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda

Coordinador d'Informatius

Ecumenisme sempre

La unitat dels cristians ha estat present aquests dies a la programació. El 25 de gener, festa de la Conversió de Sant Pau, la presidenta de l'Església Evangèlica de Catalunya, Marta López, en la primera hora de la *Fórmula Estel*, destacava que «l'ecumenisme viu un bon moment gràcies al fet que tothom està, des de totes les confessions, a favor de parlar i trobar-se». El mateix dia, al programa *El mirador de l'actualitat*, el secretari general del Consell Evangèlic de Catalunya, Guillem Correa, el servidor de la Renovació Carismàtica Catòlica Ramon Rubinat i el vicari de l'Església Ortodoxa Romanesa Aurel Bunda compartien una germanor que permet ser «molt optimistes» de cara a la «plena comunió».

El divendres 27, el pastor evangèlic Víctor Hernández comentava, en l'entrevista en profunditat dins la *Fórmula Estel* (habitualment a les 9.05), la importància de la celebració dels 500 anys de la Reforma luterana. El també doctor en Psicologia recordava que «les 95 tesis eren la protesta de Luter contra les pràctiques de les indulgències», i definia aquell fet com «una autèntica renovació del cristianisme».

Editorial

Vigència de la teologia de l'alliberament

Avui molts, dins i fora de l'Església, es pregunten si la teologia de l'alliberament (TA) continua vigent. Aquest corrent teològic tingué la seva eclosió als anys setanta i vuitanta. Els bisbes de la conferència de Medellín (1968) i els teòlegs de l'alliberament (amb Gustavo Gutiérrez al capdavant) subratllaren l'opció preferencial pels pobres: calia entendre'ls, acompanyar-los, veure el món a través dels seus ulls i aprendre d'ells. El desheretat fou vist com a subjecte de creativitat i de transformació, no sols objecte de caritat i de justícia. Sorgiren les comunitats cristianes de base, que l'episcopat de Medellín va definir com «el primer i fonamental nucli eclesial» i «factor de promoció humana i desenvolupament». I el que Leonardo Boff va anomenar «eclesiogènesi: les comunitats de base reinventen l'Església». La TA, en les seves diferents formes, per a molts catòlics fou un revulsiu, molts allunyats hi simpatitzaren i d'altres

tornaren a la vivència eclesial de la fe.

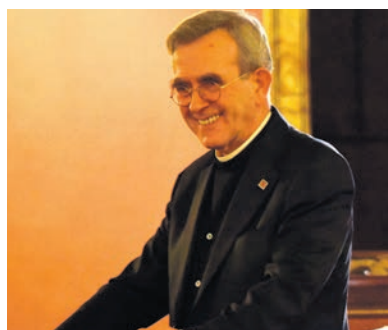
Posteriorment el cardenal Ratzinger, prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, en el document *Instrucció sobre alguns aspectes de la TA* (1984) va desaprovat l'ús acrític de categories marxistes: el fet de no distingir entre el materialisme històric i el materialisme dialèctic i la lluita entre classes amb les seves tràgiques conseqüències. Però mai no va posar en dubte l'opció pels pobres. És més, en un altre document titulat *Instrucció sobre l'alliberament* (1986) va subratllar l'arrelament bíblic dels plantejaments teològics liberacionistes. S'hi ha referit el mateix Francesc en una entrevista recent a *El País*, on ha reiterat el refús de l'anàlisi marxista (22/01/2017).

Avui el context ha canviat però les desigualtats continuen. Emergeixen nous imperialismes. Ha crescut el pentecostalisme i s'han incorporat noves lluites populars com l'ecoteologia (la conservació de la casa comuna). Continua vigent la

idea d'una Església més horitzontal i amb un major protagonisme del laicat. A més, la TA va néixer a Amèrica, i avui el 49% dels catòlics del món viuen en aquell continent i al capdavant de l'Església hi ha un sud-americà. Una derivació de la TA, la «teologia del poble», va marcar Jorge Mario Bergoglio que, sent arquebisbe de Buenos Aires, va impulsar l'enviament de sacerdots a barris marginals, les *Villas Miseria*. Ja de Papa, el fet d'haver escollit el nom de Francesc, la seva senzillesa, els atacs als excessos de l'economia liberal, les continuades referències a la cultura del descart i la seva frase: «Com voldria una Església pobra i per als pobres», va motivar que els sectors catòlics partidaris de l'alliberament s'identifiquessin aviat amb els seus plantejaments.

Per això hi hem volgut dedicar el Primer Pla, elaborat pel nostre redactor Joan Andreu Parra, amb aportacions molt suggeridores sobre una temàtica tan viva.

La redacció us proposa

Noces d'or sacerdotals de Valentí Miserachs
És autor d'un miler d'obres musicals
P 8-9

Continuïtat al capdavant de l'Opus Dei
El Papa nomena Mons. Fernando Ocariz per dirigir la prelatura
P 12

Experiència transformadora de Taizé a Dakar
Els germans viuen des del 1992 al barri de Grand Yoff
P 10

Els goigs escrits per sor Eulàlia Anzizu
Va ser una poetessa reconeguda en el seu temps
P 26

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

La figura eterna de Llull

Hem gaudit recentment d'un espectacle excepcional i emotiu entorn del qui algú ha escrit amb total encert «la figura eterna de Llull». L'estem descobrint cada dia més. La seva recerca omple pàgines d'assaigs, comentaris, estudis i opinions. I ara s'hi afegeix *La Cantata de Randa*, obra musical de Salvador Brotons a partir d'un llibret de Neus Dalmau, que ha vingut a culminar el disseny que ha mantingut quasi en èxtasi tot un públic que l'ha seguit sense pipellejar. Des d'aquestes senzilles lletres, la millor enhorabona i felicitació a tots els qui ho han fet possible. Quin regal! Aquesta versió musical ha embellit una vegada més el bell recinte del Palau de la Música i com si li donés una projecció nova, posant en relleu —entre passat, present i futur— com el poble venera Ramon Llull des de fa set-cents anys. Temps, vida i obra de Llull hi queden plenament representats en els nou episodis que ho evoquen. Des de l'ambientació situada a l'edat mitjana, passant per les melodies gregorianes i trobadoresques, l'obra —com diu la presentació que d'ella se'n fa— té un intens regust medieval, amb moments contemplatius i extàtics, d'altres de gran lirisme i amb una apoteòsica conclusió.

Contemplant Llull, estem davant la trajectòria d'un home polifacètic que orienta la seva vida impressionat per Crist crucificat, de Qui rep la inspiració que l'obra a totes les dimensions del pensament. El seu disseny l'expressa de forma meravellosa el text quan diu que «a la muntanya de Randa desitja ferventment que, més enllà de les seves investigacions intel·lectuals, la seva ànima sigui presa per Déu», fins el punt que el cant del *Veni Creator Spiritus* en fa emotiva pregària. Les paraules finals de l'obra mostren la talla humana i cristiana de Llull: «*Demanares a l'amic de qui era. Respòs: -D'amor. De què ets? -D'amor. Qui t'ha engendrat? -Amor. On nasquist? -En amor. Qui t'ha nodrit? -Amor. De què vius? -D'amor. Com has nom? -Amor. D'on vens? -D'amor. On vas? -A amor. On estàs? -En amor.*»

Jesús en el rostre dels «ningú»

La teologia de l'alliberament reivindica la seva vigència en un món desigual i amb opressió

Joan Andreu Parra

«La Bíblia es palabra de vida. / La Bíblia es palabra de Dios / y es la palabra del pueblo / que busca y construye su liberación.» Aquestes estrofes extretes del disc Misa Mesoamericana de Guillermo Cuéllar exhale un perfum intens de teologia de l'alliberament, aquella teologia fruit d'un temps i d'un lloc —l'Amèrica Llatina i Central posterior a les conferències episcopals de Medellín (1968) i Puebla (1979)— però que encara avui «dona guerra».

Una Església dels pobres que denuncia profèticament les causes de la pobresa, a la vegada que ajuda el poble a organitzar-se i alliberar-se («opció preferencial pels pobres»). Els marcs socials que produeixen explotació i violència («pecat estructural»), ratificats per la doctrina social pontificia. Les comunitats de base com a germen de promoció humana i desenvolupament («comunitats eclesials de base»). Aquests són alguns dels termes que els teòlegs de l'alliberament van formular i que continuen plenament vigents.

«La teologia de l'alliberament vol respondre als desafiaments de la injustícia, de l'opressió, de l'exclusió, de la marginalització d'éssers humans i aquestes realitats són encara avui actuals. Per això ens cal també una teologia que hi respongui, que pugui ser la contribució de la fe cristiana per canviar aquesta situació», justifica el teòleg i jesuïta alemany Martin Maier.

La teologia de l'alliberament neix de la convergència de dos processos: la situació dels anys 60 a l'Amèrica Llatina i Centreamèrica amb l'«emergència» de la realitat dels empobrits i el corrent renovador del Concili Vaticà II, convocat per Joan XXIII, i l'encíclica *Populorum progressio* (1967) de Pau VI. Va ser el sacerdot peruà Gustavo Gutiérrez Merino (Lima, 1928), qui es va encarregar de donar forma a aquesta teologia nova —«la primera que va néixer fora de l'àmbit europeu nord-atlàntic», subratlla Maier— en els primers passos.

Gutiérrez i els bisbes de Medellín, davant de l'evidència clamorosa d'enormes bosses de població en situació de pobresa (catòlics inclosos), situen la lluita contra la injustícia social com una de les seves prioritats pastorals: «Com abordar el món del pobre sense tenir present la justícia? La misericòrdia no es comprèn sense referir-s'hi», va argumentar Gutiérrez a la conferència inaugural de l'Assemblea de Pax Romana – ICMICA que es va celebrar l'octubre passat.

Alliberament i arrels bíbliques

«La teologia de l'alliberament està marcada per tres elements principals: el primer i més important, l'opció pels pobres, que està fonamentada bíblicament, des de l'Èxode, passant pels profetes i arribant als Evangelis; en segon lloc, l'atenció als signes dels temps com a signes de l'acció i dels plans de Déu en la història, el pressu-

En la visita a Mèxic el Papa va parlar alt i clar, recuperant algun dels aspectes de la teologia de l'alliberament però amb un llenguatge nou.

pòsit teològic és la unitat que hi ha entre història del món i història de la salvació, entre fe i política i, en darrer lloc, les comunitats eclesials de base, que contribueixen a canviar la realitat i atansar-la una mica més al Regne de Déu», descriu Maier.

La metodologia que segueix la teologia de l'alliberament és l'anàlisi crítica de la realitat, una interpretació alliberadora de la Bíblia i l'orientació a la praxi, des de l'opció radical pels

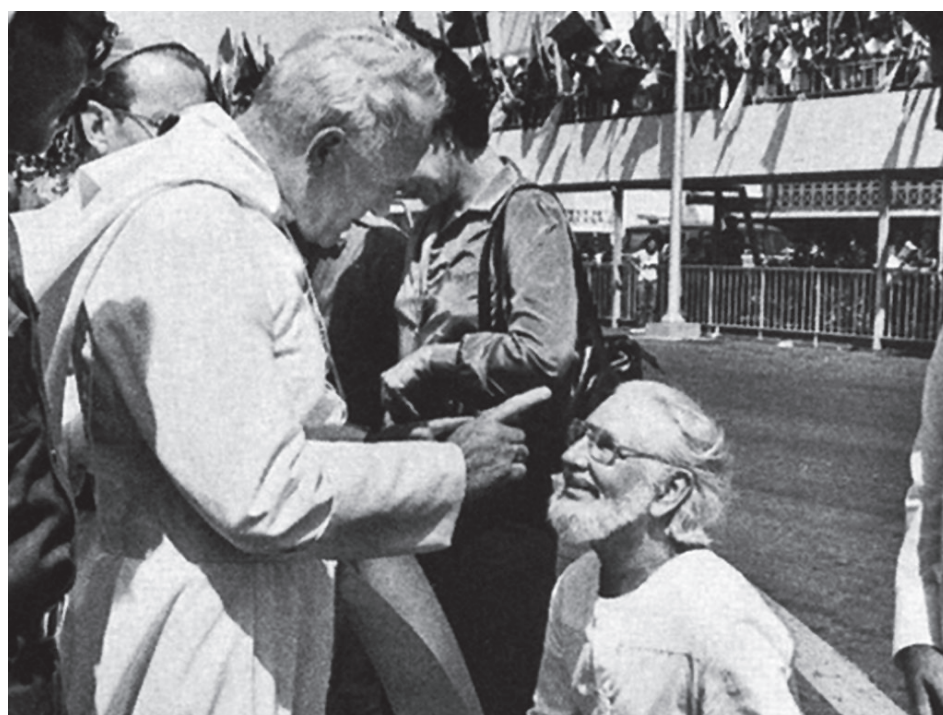
GUSTAVO GUTIÉRREZ

«Com abordar el món del pobre sense tenir present la justícia?»

empobrits. Ara bé, és en l'anàlisi de la realitat on el Vaticà discrepa i s'incomoda, i acusa els teòlegs de l'alliberament de fer-ho des del pensament marxista. És el moment de mantenir a ratlla figures notòries com ara Ernesto Cardenal, Pere Casaldàliga, Óscar Romero, Helder Câmara, Frei Betto, Leonardo Boff... Fins a arribar a un xoc frontal amb Joan Pau II.

En efecte, la Congregació per a la Doctrina de la Fe —el prefecte de la qual era el llavors cardenal Joseph Ratzinger— va publicar el 1984 una instrucció molt crítica i condemnatòria en què s'advertia sobre les «desviacions ruïnoses per a la fe i la vida cristiana.» A aquestes crítiques s'hi van afegir atacs des dels Estats Units perquè consideraven que la teologia de l'alliberament aportava un substrat ideològic a les guerrilles.

«Va faltar diàleg entre els teòlegs de l'alliberament i el Vaticà —apunta Maier—. Ara bé, el 1986 va sortir un segon document més matissat. En el mateix Joan Pau II hi va haver evolució: en la seva primera trobada amb Mons. Romero va estar crític i fins i tot dur, semblava que l'havien informat unilateralment i negativament. En una segona trobada, poques setmanes abans que matessin Romero, el Papa es va mostrar més comprensiu i el 1986 va enviar una carta a la Conferència Episcopal del Brasil, on diu que, sota certes condicions, la teologia de l'alliberament no és només oportuna sinó necessària.»

La reprimenda de Joan Pau II a Ernesto Cardenal va donar la volta al món. Amb tot, el Papa polonès va fer «un procés d'enteniment més profund i més just del que és la teologia de l'alliberament», segons Martin Maier.

Fundahmer

«El martiri de Romero va ser una fortalesa espiritual, un despertar de moltes consciències», explica Armando Márquez.

La llum de «Sant Romero d'Amèrica»

«El que més m'impresiona i fascina de la biografia de Mons. Romero és que hi va haver un canvi, n'hi ha que diuen que fins i tot hi va haver una conversió, no en el sentit de passar del pecat al bé, sinó que es va deixar guiar per un camí nou.» Qui afirma això és un jesuïta que admet que l'arquebisbe Romero li va canviar la vida. Martin Maier, actual secretari per a Afers Europeus del Jesuit European Social Center, va treballar gairebé cinc anys al Salvador i s'hi trobava el 1989 quan van assassinar Ellacuría juntament amb cinc jesuïtes més de la Universitat Centre Americana (UCA) i dues dones.

Maier, gran estudiós del beat salvadorenc, afirma que va ser clau en la conversió de Romero l'assassinat d'un sacerdot a Aguilares, el pare Rutilio Grande: «Romero era amic de Rutilio però no compartia gaire la seva orientació pastoral: conscienciació, fundació de comunitats eclesials de base... Rutilio va animar la gent a organitzar-se en sindicats i exigir els seus drets a una vida digna, a la terra, i per això va ser considerat pels grans terratinents com a subversiu. Per aquest motiu el van matar.»

La nit del 12 de març del 1977, vetllant el cadàver de Rutilio i dels altres que van assassinar, Nelson Rutilio Lemus y Manuel Solorzano, «a Romero li va passar alguna cosa molt profunda. En poques setmanes va canviar i es va fer profeta», relata Maier. A partir de llavors, Romero evoluciona d'una actitud més neutral, a implicar-se en el moviment d'alliberament dels pobres fins a arribar al martiri el 1980.

«Va ser indubtablement un cop fort anímicament i emotivament, veure morir la veu que ens defensava, el pastor. Però d'altra banda, també va ser un exemple: el testimoni de qui és coherent fins a donar la vida, una cosa que fins llavors no havíem experimentat», recorda el director de la Fundació Hermano Mercedes Ruiz (El Salvador), Armando Márquez. Maier defensa que el Papa també beu de Romero: «Se sap que el papa Francesc va tenir un interès especial en la beatificació de Mons. Romero i ara també en la canonització. Això manifesta que el papa Francesc no només admira sinó que també s'inspira en Mons. Romero.»

Teologia de la prosperitat i pentecostalisme

L'alliberament sembla més necessari que mai davant de les realitats actuals d'opressió i desigualtat intensificada. En canvi, a l'Amèrica Llatina les esglésies pentecostals estan creixent les darreres dècades: «El pentecostalisme s'està convertint en la forma meridional de ser cristià», afirma el periodista John L. Allen Jr. I, de fet, algun sociòleg com Boaventura de Sousa explica que han ocupat l'espai de la teologia de l'alliberament.

Als antípodes de la teologia de l'alliberament, l'«Evangeli de la prosperitat tendeix a veure la pobresa i altres formes d'infortuni com a resultat del pecat personal o com un efecte de les forces espirituals malèfiques», explica el mateix Allen. «L'Església catòlica ha de preguntar-se des d'una perspectiva autocrítica què troben els fidels en

MARTIN MAIER
«La teologia de l'alliberament vol respondre als desafiaments actuals de la injustícia, de l'opressió i de l'exclusió»
«Va faltar diàleg entre els teòlegs de l'alliberament i el Vaticà, però en el mateix Joan Pau II hi va haver evolució»

aquestes Esglésies que no troben en l'Església catòlica. El tema de la teologia de la prosperitat és altament crític, és l'error que va combatre Luter: que la salvació es compra. Hi ha pastors en algunes d'aquestes esglésies protestants, que se n'estan aprofitant. Per exemple, al Salvador, el conegut com a germà Toby, que viu en el luxe i en la riquesa», subratlla Maier. «En general, l'evangelisme i els grups de sectes neopentecostals han servit d'opi que ha adormit les consciències», destaca el director de la Fundació Hermano Mercedes Ruiz (El Salvador), Armando Márquez.

Maier proposa un camí: «A l'Amèrica Llatina l'Església reflecteix bé les divisions socials. Per això s'ha de convertir. Hi ha un llibre d'Ignacio Ellacuría, *Conversión de la Iglesia al Reino de Dios*; d'això es tracta, de la conversió de l'Església a l'Evangeli. Entenc la preocupació del papa Fran-

«Teologies de l'alliberament» i Francesc

Juan Luis Segundo, Ignacio Ellacuría, Jon Sobrino, João Batista Libanio... Tots ells són teòlegs de l'alliberament i també jesuïtes. Fe i Alegria, la xarxa d'escoles a les perifèries de les ciutats i a les àrees rurals, també té un origen jesuític de la mà de José María Velaz. Han estat els jesuïtes el gran planter de la teologia de l'alliberament? «No s'ha d'exagerar, hi ha jesuïtes entre els teòlegs de l'alliberament, però no únicament. Gustavo Gutiérrez, per exemple, era sacerdot diocesà, després es va fer dominic per escapar de l'arquebisbe Cipriani, de Lima», sosté el teòleg Martin Maier.

«És millor referir-se a "teologies de l'alliberament", en plural, perquè són una família i hi ha formes diferents segons els països», matisa Maier. A l'Argentina, per exemple, «va néixer una teologia de l'alliberament específica, la "teologia del poble", que posa més atenció a la pietat popular i a les mediacions culturals que a

les socioanalítiques», continua Maier. El papa Francesc admira un teòleg d'aquesta branca, Lucio Gera, un dels animadors del Moviment de Sacerdots per al Tercer Món, un corrent a l'Església catòlica argentina que va obrir camí amb els «*curas villeros*», que exercien el ministeri a barris marginals.

«El papa Francesc està marcat per aquesta teologia de l'alliberament argentina i així ho defensen persones que li són properes, com ara el jesuïta Juan Carlos Scannone. Francesc no és cap teòleg de l'alliberament, no és cap teòleg professional, però s'inspira en elements importants de la teologia de l'alliberament, en primer lloc l'opció preferencial pels pobres. Ell diu que vol una Església pobra i per als pobres des del començament del seu pontificat», recorda Maier. I si en Francesc els gestos són importants, s'ha reunit amb diversos teòlegs de l'alliberament com Gustavo Gutiérrez o Jon Sobrino. Sense por.

La praxi: les comunitats eclesials de base

«Sempre se'ns havia dit, des que van arribar els espanyols, i amb ells també la fe, que "no llegíem la Bíblia perquè no l'entendríem"; que "era voluntat de Déu que fóssim pobres"; coses que ens les vam arribar a creure. Als anys 60 i sobretot als 70, hi va haver un desvetllament a l'Església catòlica. Teníem l'oportunitat de llegir la Sagrada Escripura directament i vam veure que les històries de la Bíblia s'assemblaven a les nostres: si llegim a l'Èxode que el poble d'Israel estava oprimat, marginat i explotat, aquesta també és una experiència nostra!», relata el director de la Fundació Hermano Mercedes Ruiz, Armando Márquez, que va sorgir del moviment popular de les Comunitats Eclesials de Base del Salvador.

A partir del descobriment «d'un Déu que opta pels pobres i fins i tot actua políticament a favor seu, canvia el sentit de la fe: si abans la fe era per legitimar un sistema, ara servirà per alliberar-nos del sistema i entendre'l», defensa Márquez. La força de les comunitats eclesials de base, afavorida pels mateixos bisbes llatinoamericans a la conferència de Medellín (1968), les va dur a un moment àlgid sobretot als anys 80. A països com el Brasil hi va arribar a haver gairebé 80.000 comunitats.

Márquez admet que les adhesions i la influència de les comunitats de base ha disminuït: «Van tenir un boom, un moment de novetat, que ha passat. També hi ha hagut èpoques de dificultat. Per exemple, la postura de l'Església oficial és més conservadora, de menys suport a les comunitats. A més, en enllaçar la fe amb la vida, i buscar compromisos polítics (en un sentit ampli), de transformació, proposen un camí més difícil que du conseqüències: el perill de perdre la feina, el perill de ser assenyalat com a marxista, comunista, subversiu. No és una fe tan fàcil», argumenta Márquez.

Amb tot, després d'un procés d'envelliment, Márquez observa que el medi ambient, la participació de la dona o la lluita per la pau són elements nous que «van captant els interessos de lluita» i veuen com els joves es van acostant a les comunitats: «És important enfortir el poble, fer un procés més de sembra, esperant que la collita torni a donar fruits. No és fàcil, perquè de vegades no es veuen els resultats. Els mitjans de comunicació tenen tanta força, el consumisme, tot el que la tecnologia ofereix d'alienant. Tot això disminueix les forces de consciència, de lluita i combat», conclou Márquez.

Fundahmer

Les comunitats eclesials de base, malgrat que ja no compten amb les nombroses adhesions dels anys 80, mantenen el seu vigor.

cesc per una reforma de l'Església, una Església que es vol atansar i assemblar-se una mica més a Jesús, el model i la norma.»

La «civilització de l'austeritat compartida»

Diversos teòlegs de l'alliberament han aportat camins nous per explorar. «Tant per raons de justícia, com també per raons ecològiques, ens cal

un nou model de civilització perquè el que tenim no és sostenible ni universalitzable», anota Maier.

«El principi fonamental sobre el qual s'ha de basar el nou ordre continua sent el de "que tinguin vida, i en tinguin a desdir" (Jn 10,10)», es pot llegir a Ellacuría. Quan aquest es refereix a la «civilització de la pobresa» no proposa un empobriment col·lectiu, sinó que el nou model «s'ha d'orientar cap a la majoria dels

pobres d'aquest món abans que a la minoria dels rics i dels super-rics», indica Maier. Per la seva part, Jon Sobrino parla de l'«austeritat compartida» per assenyalar que els que viuen a l'anomenat Primer Món han d'acceptar una vida més austera i compartir. L'encíclica *Laudato Si* del papa Francesc «reprèn aquestes idees i institucions, sense referir-s'hi literalment, però de fet diu que hem de passar per una conversió ecològica», conclou Maier.

Opinió

En el principi de tot

A les beceroles fou Paulo Freire i la pedagogia de l'oprimat. Després fou Leonardo Boff, amb l'ètica de l'humà, alertant que a l'home postmodern li havia entrat «complex de Déu» —individualisme possessiu, egoisme narcisista, hedonisme insolidari. De seguida vam conèixer passat i present de la digníssima —i passoliniana— parròquia de Sant Carles Borromeu a l'Entrevías de Madrid i l'altra història del cristianisme de base. Aleshores, tot just érem insubmisos i ateus al servei militar i potser massa descreguts, però ja s'escolava la memòria dels assassinats impunes d'Òscar Romero i d'Ignacio Ellacuría, que ens feien emmudir, ens desvetllaven de l'horror i ens apropaven a altres llocs ignots però habitables.

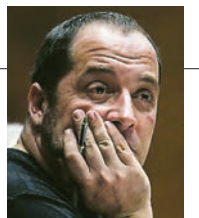
Després, enmig de les intempèries, vam topar amb la mà estesa —sempre oberta— de l'ACAT —l'Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura— i ja sabíem de Jon Sobrino i dels peus descalços d'en Pere Casaldàliga a l'Araguaia. Referents vigents, referències ineludibles, puntals en terra ferma. I de sobte també va arribar el papa Francesc —que Déu n'hi do com es fa escoltar— i les seves encíclics. I alternatives i reflexions crítiques davant d'un capitalisme voraç al qual, en l'actual inhumanitat del moment i pendents encara de foragitar els mercaders del temple, ens podríem oposar amb una senzilla i antiga triada

que esdevé proclama i programa: no robaràs, no mentiràs, no mataràs.

Just i necessari reconèixer, amb agraïment i gratitud, el que hem après d'ells i tot el que ens han aportat. Aquell contacte amb «aquells de l'alliberament» ens va desmuntar prejudicis i va desterrar tòpics, va teixir indestructibles vincles còmplices i ens va fer comprendre l'antropologia del fet religiós. Chesterton ho va acabar d'adobar amb el seu catolicisme irreverent i encomanadís i en va quedar una lliçó ben apresada: només hi ha laïcisme allà on no hi ha cap persecució. Per a molts no creients, doncs, la teologia de l'alliberament ha estat autèntica escola emancipatòria, un mirall real de l'ètica del compromís i una praxi humana per a la transformació. Ens ha fet pensar més, ens ha incitat a anar sempre més enllà i a construir comunitat en llibertat i amb justícia. Avui, com ahir, ens esperonen encara a provar de fer-ho millor cada dia, a no oblidar-nos de res ni de ningú i a no deixar mai de lluitar. Avui, paradoxalment, molts no creients seguim creient en ells —en tants noms revisitats i concrets— perquè ens fan continuar creient en la condició humana. I si és cert que sovint debatem sobre el paradís del cel, el més important és que caminem junts i ens impliquem plegats contra els inferns de la terra. Llaurant l'esperança: perquè és tard però és tot el temps que tenim a mà per fer futur.

David Fernández

Activista, periodista i exdiputat del Parlament de Catalunya

El Papa convida a treballar per la reconciliació

Clausura la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians

AICA

Ciutat del Vaticà

El papa Francesc va visitar la basílica de Sant Pau Extramurs per celebrar, com cada 25 de gener, les segones vespres de la festa de la Conversió de sant Pau. La celebració, que va comptar amb la participació dels representants d'altres Esglésies i comunitats eclesials presents a Roma, va posar fi a la 50a Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, sota el lema «L'amor de Crist ens empeny a la reconciliació».

Prenent com a punt de partida la trobada de Pau amb Jesús en el camí de Damasc, el Papa va afirmar que des de llavors la seva existència va consistir «en l'adhesió total de si mateix a l'amor gratuït i immerescut de Déu, a Jesucrist». Es tracta d'una nova vida, «la vida segons l'Esperit, en la qual, per la força del Senyor ressuscitat, experimenta el perdó, la confiança i el consol». L'amor de Crist, va detallar Francesc, «no es tracta del nostre amor per Crist, sinó de l'amor que Crist sent per nosaltres. La reconciliació a la qual som urgits no és simplement una iniciativa nostra, sino que és abans que res la reconciliació que Déu ens ofereix en Crist».

Segons el Pontífex, «la persona perdonada i estimada està cridada a anunciar l'Evangeli de la reconciliació amb paraules i obres, a viure i donar testimoni d'una existència reconciliada». El Bisbe de Roma va exhortar a «no viure per a nosaltres mateixos, per als nostres interessos i beneficis personals, sinó a imatge de Crist, per

PAPA FRANCESC
«Aprofitem totes les oportunitats que la Providència ens ofereix per pregar plegats»

ell i segons ell, amb el seu amor i en el seu amor». Per això, va demanar «no dependre de les oportunitats i de les modes del moment, sinó cercar el

camí amb la mirada sempre posada en la creu del Senyor; allà hi ha el nostre únic programa de vida».

En el marc de la Setmana de Pregària, va assegurar que «una autèntica reconciliació entre els cristians es podrà efectuar quan sapiguem reconèixer els dons dels altres i siguem capaços, amb humilitat i docilitat, d'aprendre els uns dels altres, sense esperar que siguin els altres els que aprenguin abans de nosaltres». Així, va posar en relleu l'esperança, el coneixement recíproc i el diàleg ecumènic.

El Papa va recordar que la pregària per la unitat participa de la pregària de Jesús: «Per tal que tots siguin u», i va demanar a Déu «el bé de la plena comunió visible» en el camí de la reconciliació i del diàleg, «animats pel testimoni heroic de tants germans i germanes» que «estan units en el sofriment pel nom de Jesús. Aprofitem totes les oportunitats que la Providència ens ofereix per pregar plegats, estimar i servir plegats, especialment als més pobres i abandonats».

Missió vaticana a Alep

VIS / Ciutat del Vaticà

Del 18 al 23 de gener, per encàrrec del Papa, Mons. Giampietro Dal Toso, secretari delegat del Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, va visitar Alep juntament amb el cardenal Mario Zenari, nunci a Síria. Va ser la primera visita oficial de representants vaticans després del final de les hostilitats a Alep. La delegació es

va trobar amb les comunitats cristianes i els seus pastors, que van expressar gratitud a Francesc per la seva preocupació constant per Síria. També van visitar institucions caritatives catòliques i camps de refugiats. Durant la missió hi va haver una pregària ecumènica i reunions amb representants de l'islam, durant les quals es va subratllar la responsabilitat de les religions per educar en la pau i la reconciliació.

Església en sortida

400 anys del carisma vicencià

Esther Borrego Linares

El 25 de gener s'iniciava la celebració dels 400 anys del carisma vicencià. Sí, va ser el 25 de gener del 1617 quan a Folleville sant Vicenç de Paül, després de confessar un pobre camperol molt malalt, es va adonar de l'abandó espiritual amb què vivien els pobres al camp.

I seria a l'agost d'aquell mateix any, acabat de ser nomenat capellà de Chatillon, quan es dirigia a celebrar la missa, se li va apropar algú que li va parlar d'una família que vivia en una masia aïllada al camp. Estaven tots malalts, de tal forma que cap d'ells no es podia fer càrrec dels altres, i ho estaven passant molt malament.

Durant l'homília Vicenç de Paül, visiblement commogut per la situació d'aquella pobra família, ho va expressar als seus feligresos de manera que «tots es sentiren moguts a la compassió per aquells pobres afligits», com ell mateix expressa.

Com a conseqüència d'aquesta compassió, d'aquest sentir el que l'altre sent, i anar al seu costat, a la tarda quan va anar a visitar la família malalta va trobar-se amb molts veïns que els havien visitat i subministrat molt més del necessari per suportar la difícil situació que patien.

Va ser llavors quan Vicenç de Paül va adonar-se que la gent tenia molta caritat, però estava mal organitzada. Ell afirmava que «la caritat és la marca infal·lible dels veritables fills de Déu» i, per tant, calia viure-la però alhora organitzar-la.

Aquesta va ser la llavor del carisma vicencià, present sempre al costat de les persones més desfavorides, d'aquells que més pateixen a qualsevol racó del món. En aquest aniversari amb el lema «Vaig ser foraster i em vaucollir» (Mt 25,35) ens conviden a reflexionar i actuar davant d'aquells que són forasters avui i aquí, tot intentant acollir sempre el germà que pateix.

Vic

«He nascut per ser sacerdot i músic»

Valentí Miserachs ha celebrat les noces d'or sacerdotals

Carme Munté

Valentí Miserachs és el compositor de capçalera de l'Església catalana. Encara no n'ha fet cap catàleg exhaustiu, però calcula que entre obres grans, mitjanes i petites supera el miler de títols. Ara treballa en l'oratori de la diòcesi de Vic *Diàleg patriarcal*. La música ha estat una de les dues grans vocacions que han configurat la trajectòria d'aquest català que durant disset anys ha estat director del Pontifici Institut de Música Sacra. L'altra ha estat el sacerdoci, que va rebre de mans del bisbe Ramon Masnou el 28 d'agost del 1966. I de l'íntima unió de l'una i l'altra, n'ha nascut una de sola: exercir el sacerdoci a través de la música. Nascut a Sant Martí Sesgueïoles (Anoia) el 1943, Valentí Miserachs continua vivint a cavall de Catalunya i Roma. De fet, té passaport italià.

50 anys de sacerdoci. Ha valgut la pena el «sí» que va donar de jove?

Només Déu Nostre Senyor sap si ha valgut la pena en termes objectius. Pel que em toca a mi, estic plenament satisfet d'aquell «sí» de fa 50 anys. I no és pas mèrit meu. Crec que Déu em va infondre ja en el baptisme una conatural tendència al sacerdoci. No sols perquè els meus jocs d'infant preferits fossin muntar altars i dir misses, cosa que molts altres nois han fet, sinó perquè trobava el màxim esplai a fer la visita al Santíssim cada tarda, i això potser ja no és tan normal. El meu bon rector no va tenir dubtes: havia d'ingressar al Seminari de Vic, i no va parar fins que ho va aconseguir, vencent alguna resistència d'ordre sentimental de part de la mare. Jo també ho volia, tot i que hi havia un «però», que vaig exposar al bisbe Masnou en la visita pastoral: «És que jo estudio música!» «No pateixis —em digué el bisbe, essent profeta potser sense pensar-s'ho—, si véns al Seminari podràs dedicar-t'hi encara més i millor.» La carrera al sacerdoci, culminada amb la llicència en Teologia a la Universitat Gregoriana de Roma, no va sofrir cap sotragada, en cap moment. De crisis de fe o sentimentals, res de res; dec ser «anormal», però és així. Jo havia nascut per ser sacerdot. I músic. O millor, unint en una de sola la doble vocació, exercir el sacerdoci a través de la música.

De tots aquests anys de servei, quina és la joia més preuada?

La Capella Liberiana, el Pontifici Institut de Música Sacra (PIMS), la docència, els oratoris (amb predilecció per la temàtica catalana), el feix immens de tota la música sacra, religiosa i també profana, etc. La joia més preuada és global: haver pogut unir sacerdoci i música (no sé si avui hauria estat possible!), i en aquesta via on la Providència m'ha posat, sense cercar-ho, haver sembrat pau i concòrdia, optimisme, compromís i serietat, haver procurat escampar, en definitiva, el *bonus odor Christi*.

Miserachs va dirigir la Cobla Sant Jordi i la Cappella Ludovicea interpretant els «Pastorets» de Calaf, a la Sala Acadèmica del Pontifici Institut de Música Sacra (desembre del 2016).

És el compositor de capçalera de l'Església catalana?

No sóc jo qui ho hagi de dir. Però en el moment actual, com a dedicació plena o preferencial, potser sí, sense voler pecar de supèrbia. Quan al PIMS vam conferir el doctorat *honoris causa* al Mestre de Capella del *duomo* de Milà, Mons. Luciano Migliavacca, va dir en la seva resposta: «De moment vaig pensar que aquest doctorat no me'l mereixia; però, pensant-ho bé, ara em sembla que sí que me'l mereixo!» Doncs potser sí que ara, de vell, soc a la capçalera, quan alguns mestres ben representatius ja han passat a millor vida, i de més joves, no em resulta que n'hi hagi gaires, per dissort.

Quin ha estat l'ideal que ha marcat el seu servei a la música sacra?

No puc tenir cap altre ideal que no sigui «la glòria de Déu i l'edificació del poble». Per tant, res d'estètiques elitàries o de recerques alambinades, sinó abeurar-me a les sempre fresques deus del cant gregorià i de la tradició musical catalana, tant la d'arrel popular com la dels grans mestres que ens han precedit (Millet, Romeu, Segarra, per dir-ne només alguns), amb molta sensibilitat vers la música francesa, potser degut a les meves arrels, o al retorn al cant gregorià que van practicar Fauré, Debussy, Ravel, Poulenc. El màxim interès també vers la música russa, i vers la lírica en general. I, naturament, vers els grans polifonistes i el summe Bach (la llista no s'acabaria!). Tot assimilat per la meva personal manera de fer, és clar.

La música sacra té el lloc que

mereix en la vida de l'Església? Què cal fer per millorar la qualitat musical de les celebracions?

La reforma conciliar, de la qual també en el camp musical s'esperaven fruits saborosos, ha anat per altres camins, en el sentit d'una massa freqüent transposició, o si més no contaminació, de productes lleugers o exòtics. La música litúrgica és part essencial de la litúrgia mateixa, té molt a veure amb l'evangelització i la catequesi. Ens falta gent ben preparada, capaç de fer la síntesi entre modernitat i tradició, i potser una voluntat més decidida de posar-ho

en pràctica per part dels responsables. Cal tractar la música litúrgica amb la mateixa serietat amb què cal tractar els sagrats misteris.

Durant disset anys va ser president del Pontifici Institut de Música Sacra. Va tenir dos predecessors catalans. És la quota catalana al Vaticà? Vol dir que al nostre país hi ha bon nivell musical?

Efectivament, entre l'abat Suñol, Mn. Higiní Anglès i jo mateix, hem marcat amb l'empremta catalana gairebé 50 anys de la vida del PIMS (la meitat de la seva història centenària). Una bona quota, doncs. Vol dir que, al nostre país, la música sacra en els seus diversos aspectes (cant gregorià, musicologia, orgue, composició) ha tingut i encara té una notable rellevància. En temps passats la quota catalana al Vaticà, almenys en les institucions de caire cultural, era ben notable: el cardenal Anselm M. Albareda, Mons. Manuel Bonet, Mn. Higiní Anglès, el P. Miquel Batllori, etc. Hem tingut massa poca gent en els òrgans de govern o en la diplomàcia, sembla que això no ens interessava. Caldria remuntar als temps de sant Pius X amb el cardenal Vives i Tutó (del qual deien a Roma que *Vives è tutto*). Els pocs catalans d'ara estem escampats i amb catalanitat diguem-ne «diluïda». No n'hi ha prou de ser català (com es deia que era català qui vivia i treballava a Catalunya); cal exercir com a catalans, i no menysprear sectors on la nostra presència seria importantíssima.

Vostè havia tingut una relació

«Entre l'abat Suñol, Mn. Higiní Anglès i jo mateix, hem marcat amb l'empremta catalana gairebé 50 anys de la vida del PIMS»

«Benet XVI sempre em va conservar l'estima i l'afecte. Jo també sempre li he correspost, ara des del silenci»

Església a Catalunya

personal amb Joseph Ratzinger. A tots dos els unien fe i música.

Sí, amb el cardenal Ratzinger vaig tenir-hi una relació força continuada i fins cordial. En diversos problemes de l'Institut no em va mancar mai el seu consell. Conservo un carteig significatiu, sobretot en relació amb un projecte que conividíem: la creació, al si del PIMS, d'un organisme pontifici dedicat a la música sacra. El cardenal s'hi va mullar, però no s'arribà a cap resultat concret. Joan Pau II va afirmar en el seu quirògraf del 2003 que la competència en aquest camp corresponia a la Congregació del Culte, amb gran sorpresa de l'esmentada Congregació que, com qui diu, ni ho sabien. El cardenal estimava l'Institut, més encara quan vam conferir el doctorat *honoris causa* al seu germà Georg, satisfent així un legítim desig del cardenal.

Va prosseguir aquesta relació personal d'amistat un cop nomenat Papa? Quins impediments es va trobar?

Un cop nomenat Papa, ja ens va costar Déu i ajuda que fes una visita al PIMS amb motiu de la inauguració global de les obres de restauració, i encara em va tocar a mi d'escriure íntegrament el discurs papal, com també el del Gran Canceller. Prou em vaig adonar de seguida que les coses havien canviat. De qui s'esperava molt en el nostre camp específic, no en va sortir pràcticament res; més aviat li van fer fer coses de signe contrari, contra el seu voler, sobretot pel que fa a l'encimbellament d'algun personatge de molta ambició, però de gruix escàs, pel fet que era «amic» dels qui aleshores feien ús i abús del poder. Aquest «algú» havia traït una amistat que jo considerava sincera, però que es va demostrar instrumentalitzada a favor dels seus interessos. Crec, però, que el Papa sempre em va conservar l'estima i l'afecte, i m'ho va demostrar amb una carteta, en alemany, ja a les darreries del pontificat. Jo també sempre li he correspost, ara des del silenci.

Vostè va convertir-se en algú incòmode al Vaticà? Com s'ho explica?

L'encimbellament de què acabo de parlar comportava fatalment el meu arraconament i humiliació. Aquesta mena de política negativa, que personalment podia doldre'm, però que, en el fons, em deixava indiferent, la feien pagar a una institució de l'Església. L'actitud d'aquesta gent—que, d'altra banda comptava amb moltes simpaties en una Catalunya que es deixa sempre enlluernar pel Lerro de torn, només que li faci caure la llagrimeta— va concretitzar-se, en ocasió de les festes del centenari de la fundació del PIMS (2011) i del gran congrés de música sacra que s'hi va celebrar, en un comportament que es podria qualificar, essent benèvol, d'obstruccionisme premeditat i obstinat, fins al punt de fer revocar l'audiència papal que teníem concedida. Vaig acabar com vaig poder el poc temps que em quedava de presidència, i he continuat amb discreció i sobrietat la meva tasca docent fins a la tardor de l'any passat.

Va entendre la decisió de la renúncia de Benet XVI? Quines són les persones que més el van perjudicar?

En la clausura de la Porta Santa a Santa Maria la Major (desembre del 2016).

Vaig entendre perfectament la renúncia de Benet XVI. Ho vaig escriure en un article a *Catalunya Cristiana* que tenia per títol «Les mans lligades». El bon pontífex em feia la impressió de trobar-se, semblantment a Madama Butterfly, *come una mosca prigioniera*, com una mosca atrapada per una aranya en la seva teranyina, i que ja no tenia altra manera d'escapar-se'n que amb la renúncia al pontificat. No dubto que aquesta va ser la raó principal, tot i que li feien dir que tenia plena confiança en els seus col·laboradors. No puc dir noms, però les persones que més el van perjudicar són dues, que tenia molt a prop.

Francesc se'n sortirà amb la voluntat de reforma de l'Església en profunditat?

L'*statu quo* és el més còmode per a molta gent. A tothom ens costa de canviar, sobretot si això comporta sacrificis i renúncies. Sempre he pensat que és una qüestió de persones. No puc dir noms, però les persones que més el van perjudicar són dues, que tenia molt a prop. Qui es mira la vida com un funcionari i amb ganes de pujar, de fer una carrera al cap i a la fi mundana, sempre farà oposició a qualsevol desig de reforma que impliqui més coherència evangèlica. El que interessa és que la línia del papa Francesc comenci aplicant-se al personal que té més a prop, i que la seva continuïtat no es trenqui en el futur, cosa que queda per veure.

«Qui es mira la vida com un funcionari sempre farà oposició a qualsevol desig de reforma que impliqui més coherència evangèlica»

«Vaig sentir dir públicament al cardenal Parolin que era un dels signes del nostre temps l'aspiració d'alguns pobles a constituir-se en estats»

El que interessa és que la línia del papa Francesc comenci aplicant-se al personal que té més a prop, i que la seva continuïtat no es trenqui en el futur, cosa que queda per veure.

És vostè un català amb influència al Vaticà? Alguns mitjans de comunicació van dir que vostè con-

firmava «relacions diplomàtiques» entre Catalunya i el Vaticà.

Sincerament, en els moments presents, no crec tenir ni la més mínima influència al Vaticà, si és que mai l'he tinguda, en tot cas molt limitada. Tampoc no se m'ha demanat res de concret des de les instàncies eclesials d'ací, llevat de la causa del venerable Torras i Bages, de la qual vaig ser i dec ser encara postulador. De «relacions diplomàtiques» entre Catalunya i el Vaticà, no n'he parlat mai, perquè no crec pas que n'hi hagi, encara que alguns mitjans de difusió d'ací m'hagin atribuït tal afirmació reiteradament i, diria jo, abusivament. Això m'ha costat algun reny, que devia provenir d'ambients tant eclesiàstics com civils, tot i no tenir-ne jo cap culpa. Crec que, potser de lluny, sempre he estat vigilat. No penso pas que se'm consideri un home perillós, seria donar-me una importància que no tinc. Algun blog m'ha definit com de *alto perfil catalanista*; si això vol dir un català normal que pensa i viu en català (malgrat ser també italià, al cap de 50 anys!), puc estar d'acord amb l'*alto perfil*. No que jo sigui cap agitador, ni que em fiqui en polítiques!

En qualsevol cas, què afavoreixen les relacions directes amb el Vaticà?

No es pot parlar de «relacions diplomàtiques», que es donen entre estats, però potser sí de contactes que deuen donar els seus fruits. Ho sé com ho pot saber tothom, no perquè jo hi hagi intervingut per res. En temps passats havia intentat de propiciar algun d'aquests contactes, però el màxim que vam obtenir va ser que el conseller en cap d'aleshores, Artur Mas, participés a la missa privada de Joan Pau II. Des del PIMS vam organitzar alguns actes de signe positivament català, com l'homenatge a Mons. Higin Anglès en el 30è aniversari de la mort (2000). Hi hagué audiència papal i, en el seu discurs, Joan Pau II va saludar els representants de Catalunya (pobre sant home, es va equivocar i va dir *la Catalagna*; en italià *lagna* vol dir queixa insistent i molesta!). Amb Benet XVI ja no va ser possible organitzar res de semblant. Ara pot ser que les coses hagin canviat una mica: vaig sentir dir públicament al cardenal Parolin el darrer mes de novembre, a la Universitat del Laterà, que era un dels signes del nostre temps l'aspiració d'alguns pobles a constituir-se en estats. Ho vaig sentir com ho va sentir tothom, però potser jo m'hi vaig fixar més que altres.

Com s'aconsegueix no perdre la fe malgrat les intrigues vaticanes?

Perdre la fe significaria la meva perdició total. El Credo el dic i el sento bo i sencer; també el «crec en l'Església una, santa, catòlica, apostòlica, i també romana», com cantem a Catalunya. Sortosament, l'Església no s'identifica amb el Vaticà, on també, al costat de les intrigues i de les misèries humanes, hi ha persones digníssimes. El no perdre la fe s'aconsegueix amb una gran paciència, comprensió, mansuetud i simplicitat de cor. L'amor a Jesucrist i a la seva creu salvadora ens pot fer invulnerables a qualsevol atac. També això és un do, i molt gran. El cardenal Poletti va escriure que jo era un home *di animo sempre sereno*. Crec que hi tocava.

Tarragona

Experiència transformadora de Taizé a Dakar

Els germans viuen des del 1992 al barri de Grand Yoff

Joan Boronat
Reus

L'exposició *Dakar 2017: fer, refer, fer reviure... Esperança!*, instal·lada al Palau Bofarull de Reus, mostra que la modèstia d'un petit projecte pot generar passes transformadores de realitats personals i col·lectives. Encontres i intercanvis que generen fecundes troballes inesperades.

Aquesta exposició vol ser més que un relat fotogràfic d'un projecte gestat durant els darrers 22 anys. És un relat d'encontres entre generacions, cultures i religions al petit espai del pati de Ker Taizé i a l'entorn urbà, agrícola i natural de la ciutat de Dakar.

Tot va començar al voltant dels germans de Taizé a Dakar, al barri de Grand Yoff, on viuen des del 1992, entre ells Cristí Savall, nascut a Cambrils, germà de Taizé en missió a Dakar.

Des de la Delegació diocesana de Missions s'ofereixen visites guiades per a grups a l'exposició, que romandrà oberta fins al dissabte 11 de febrer, en horari de dimarts a dissabte, d'11 a 13 h i de 17 a 20 h, amb entrada lliure. És una proposta engrescadora per a alumnes de Secundària i Batxillerat, com ho demostra la visita confirmada de gairebé 300 alumnes de diferents centres educatius de Reus. El germà Cristí Savall explica que les activitats educatives destinades als infants parteixen d'una expressió wòlof: *li nga xam jangal ko ko* («ensenya als altres el que tu saps»). «Més endavant vam adoptar una altra expressió: *ak benn!*, que es tradueix en "una més" (el seu sentit és "anar més lluny")», subratlla el missioner.

MCS Arquebisbat Tarragona

L'exposició està oberta al Palau Bofarull de Reus.

L'Associació Ak benn

Els barris perifèrics de Dakar, on es troba Ak benn, ofereixen poques perspectives als joves. Molts d'ells, paralyzats per la inactivitat, es demoralitzen. D'altres somnien deixar el país: esdevenir un gran futbolista, refer la vida en un altre lloc... (tot i que s'hi juguen la vida, amb l'aventura).

Els germans de Taizé viuen al barri des del 1992. Gràcies a la seva atenta presència, en el dia a dia, han pres forma diverses iniciatives. Per als joves es fa un gran esforç de formació per tal de despertar l'esperit de descoberta. D'aquesta manera es preparen per esdevenir animadors dels més petits.

La crida al voluntariat que se'ls fa, per tal que sostinguin les activitats amb els més petits, la poden rebre com un repte i així esdevenir actors del seu propi desenvolupament. Les activitats educatives destinades als infants passen per interessar-se pel món on es viu, per la seva cultura i el seu entorn, pel treball ben fet, la tècnica, l'art.

Un grup de dones i de noies reben una formació en costura. Els joves compromesos en l'associació treballen també al taller, es formen en equip, i fabriquen objectes diversos que es venen en fires de Dakar i en diverses ciutats d'Europa. Amb el producte de les vendes, cadascú aprèn a gestionar els diners i estalviar. La xarxa que a poc

a poc s'ha anat creant amb l'amistat (per a molts amb l'entrega personal), entre el sud i el nord, és un veritable signe d'esperança.

A les fires es presenten al mateix nivell els productes dels joves i les mares, ja que l'associació Ak benn va més enllà de l'atenció als infants o de la producció d'un taller; és un camí en el qual es remarca que el treball conjunt mares-joves, l'atenció pels més petits, el seu desvetllament, el compromís amb la realitat que els pertany (que han d'aprendre a afrontar), és a la base de tot. Amb la convicció que en el món on viuen, portats pel coratge de construir amb altres, s'hi poden trobar esclats de bellesa.

Missa amb els periodistes i visita a la Casa dels Concilis

Redacció / Tarragona

El Departament diocesà de Mitjans de Comunicació Social de l'arquebisbat de Tarragona va organitzar, el mateix dimarts dia 24 de gener, una trobada amb els periodistes i directores dels diferents mitjans de comunicació presents a l'arxidiòcesi amb motiu de Sant Francesc de Sales. La celebració es va iniciar amb una eucaristia a la capella del palau arquebisbat presidida per Mn. Joaquim Fortuny, vicari general de l'arxidiòcesi. Mn. Fortuny va subratllar l'amor i fidelitat a la veritat de sant Francesc de Sales, bisbe, com un exemple a seguir per tots els professionals de la comunicació avui dia. També va destacar l'important paper informatiu que desenvolupen els mitjans de comunicació en la nostra societat.

Seguidament, a la Casa dels Concilis, situada al carrer de les Coques de

la ciutat, el Dr. Andreu Muñoz va exposar breument la funcionalitat i la història d'aquest edifici que en el transcurs dels segles s'ha destinat a diferents usos. La Casa dels Concilis es va construir a finals del segle XVI damunt la cúria del Vicariat per tal de guardar la documentació de la província eclesiàstica i dels concilis provincials de Tarragona, una obra impulsada per l'arquebisbe Antoni Agustí, del qual celebrem aquest any el cinquè centenari del seu naixement. Abans, però, havia estat la Casa dels Orfes, responnent a la situació d'alta mortalitat que vivia la ciutat per culpa de les epidèmies i als anys seixanta les instal·lacions van ser reformades per acollir-hi una escola. Com a curiositat, el Dr. Muñoz va afegir que la Casa va servir de refugi antiaeri durant la guerra civil.

A Barcelona, la tradicional missa

Missa a la parròquia de Sant Francesc de Sales de Barcelona. / Agustí Codinach

de Sant Francesc de Sales i posterior trobada amb els periodistes va ser presidida enguany per Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar i administrador apostòlic de Mallorca. Fent gala del seu coneixement directe de l'àmbit dels mitjans de comunicació, Taltavull va reflexionar sobre els periodistes,

que va definir com a «experts en humanitat», i va convidar-los a exercir la llibertat d'expressió amb responsabilitat, sense atacar la dignitat de l'altre. «La llibertat d'expressió ens ha de dur a fer i comunicar el bé, si no, no som lliures», va dir el bisbe auxiliar de Barcelona.

Pelegrinatges 17

LLOCS SANTS DE JORDÀNIA

Pelegrinatge diocesà presidit per
Mons. Francesc Pardo, bisbe de Girona

Del 16 al 23 de febrer

Roma

Audiència + Assís

Del 14 al 17 de març

ÍNDIA DEL SUD

Del 7 al 18 de març

Exotisme, diversitat, natura,
cristianisme i molt més

PELEGRINATGE A FÀTIMA

Celebració del
Centenari de
les aparicions
de Nostra
Senyora de
Fàtima

Del 31 de març al 2 d'abril

www.clubmes.cat

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

ARMÈNIA

Del 25 d'abril al 2 de maig

SUD-ÀFRICA

Del 15 al 16 d'octubre

Deixeu-vos enamorar per Àfrica i veniu amb el **Club + Amics**, descobrireu la seva cultura, fauna i la seva àmplia flora i els seus meravellosos capvespres.

Itàlia

Continuïtat al capdavant de l'Opus Dei

El Papa ha nomenat Mons. Fernando Ocariz per dirigir la prelatura

MONS. OCÁRIZ
«Que les persones de l'Obra em donin suport, amb esperit jove, amb alegria, amb esperança»

Mons. Fazio en serà el col·laborador principal.

El nou prelat Mons. Fernando Ocariz.

Redacció

Roma

La joventut, la família i la pobresa. Aquests són els desafiaments principals als quals s'enfronta el nou prelat de l'Opus Dei, Mons. Fernando Ocariz Braña. Tot i que com ell mateix va assenyalar, en la seva primera compareixença davant dels mitjans de comunicació com a nou prelat, «els reptes, fonamentalment, són els de tots els cristians: portar Jesucrist a tothom».

Amb aquest nomenament del papa Francesc, Mons. Ocariz es converteix en el tercer successor de sant Josepmaria Escrivà de Balaguer, després del traspàs de Mons. Javier Echevarría el 12 de desembre passat. Fins ara, era vicari auxiliar de l'Opus Dei i durant els darrers 22 anys ha acompanyat l'anterior prelat. Segons el nou prelat, «em correspon ser successor de dues persones d'altura, tant humanament com espiritualment. (...) He de ser-ne necessàriament la continuïtat perquè, si no, la meua feina no tindria cap sentit».

Davant dels periodistes, Mons. Ocariz es mostrava tranquil malgrat que reconeixia que «si penso en els tresors que ens han deixat sant Josepmaria, el beat Àlvar i el darrer prelat que, humanament i sobrenaturalment, tenia una grandesa molt notable, no me'n sento digne». Amb tot, assenyala, «confio en la pregària de tantes persones i estic segur que Déu m'ajudarà». Per això, demanava especialment a les persones de l'Obra «la seva pregària, que m'ajudin amb la pregària; després, la seva feina, la feina transformada en pregària també. Que em donin suport, de la manera que puguin, amb iniciativa, amb esperit jove, amb alegria, amb esperança».

Mons. Fernando Ocariz va néixer a París el 1944, fill d'una família exiliada a França per la guerra civil espanyola. Una

de les qüestions que va sorgir en el seu diàleg amb els periodistes va ser la proximitat de l'Obra amb el règim franquista, a la qual cosa el prelat va respondre que «l'Opus Dei no és ni franquista ni no franquista. Aquesta organització no té cap relació amb la política. Les persones individuals poden tenir les idees polítiques que vulguin, sempre que siguin compatibles amb ser catòlic».

El nou prelat de l'Opus Dei és llicenciat en Físiques per la Universitat de Barcelona i en Teologia per la Universitat Lateranense. És doctor en Teologia per la Universitat de Navarra.

Consultor de la Congregació per a

la Doctrina de la Fe, de la Congregació per al Clergat i del Pontifici Consell per a la Promoció de la Nova Evangelització, en la dècada dels vuitanta va ser un dels professors que van iniciar la Universitat de la Santa Creu (Roma). Entre les seves publicacions teològiques destaquen llibres sobre cristologia.

Des del 1994 era vicari general a l'Opus Dei i el 2014 va ser nomenat vicari auxiliar de la prelatura. Als anys seixanta, com a estudiant de Teologia, va viure a Roma amb sant Josepmaria, de qui destaca que «el que m'impresiona més és la capacitat que tenia d'estimar la gent, s'hi interessava de veritat, no

era qüestió d'educació, fins i tot amb persones que acabava de conèixer».

D'altra banda, el nou prelat ha nomenat a Mn. Antoni Pujals i Ginebreda (Terrassa, 1955), que va ser vicari per a Catalunya del 2002 al 2016, com a nou vicari secretari central de l'Opus Dei.

Així mateix, Mons. Fernando Ocariz ha nomenat vicari general de l'Opus Dei Mons. Mariano Fazio, que en serà el principal col·laborador per al govern ordinari i central de la prelatura. Mons. Fazio va néixer a Buenos Aires el 1960. És llicenciat en Història per la Universitat de Buenos Aires i doctor en Filosofia per la Universitat Pontifícia de la Santa Creu.

Opinió

Alleugerir la càrrega

Déu és just i provident. Organitza els temps i les maneres per donar a cadascú allò que li convé en cada moment. A l'Opus Dei li ha lliurat, mitjançant el procediment establert en el dret de l'Església, un nou prelat i pare. I, en el mateix acte, a Mons. Fernando Ocariz li ha concedit més de 90.000 fills, dones i homes, laics i sacerdots, dispersos pels cinc continents. Dispersos, sí, però ben cohesionats: tots estem apinyats al voltant de qui ara fa cap, preguem per ell i procurem alleugerir la càrrega gens menyspreable que li ha caigut a sobre, i que, per descomptat, no desitjava. Ni ell ni ningú. Per això, com passa habitualment en l'Església, no hi ha hagut grups ni candidatures, perquè no s'ambiciona un càrrec que proporciona escassos honors humans i al preu d'una responsabilitat tan onerosa.

Fernando Ocariz pot comptar amb la resposta generosa, en oració i sacrifici, de tots els fidels de l'Obra. I no només això, sinó sobretot amb la determinació renovada en aquesta ocasió de viure amb la màxima fidelitat el

carisma que va rebre sant Josepmaria i que tan bé han mantingut els seus successors: el beat Àlvar del Portillo i Javier Echevarría.

Mons. Ocariz té les condicions per portar ara el timó i, amb el seu estil propi, aprofundir en l'esperit fundacional i continuar la seva difusió a nous àmbits i llocs, incloent aquestes perifèries geogràfiques i morals, del cor, a les quals ens envia el papa Francesc.

No he tractat gaire el nou prelat, però sí prou com per poder assegurar que estem en bones mans. Al costat de la seva reconeguda intel·ligència, té una preparació científica acurada, notable capacitat d'anàlisi, és detallista i delicat, mostra autèntic interès per tots, gaudeix d'un saludable sentit de l'humor, ha demostrat capacitat d'adaptació per col·laborar amb l'anterior prelat i secundar-lo sempre, i ha exercit amb encert tasques de govern. Estic convençut —ja ho he apuntat al començament— que la providència de Déu ens ha proporcionat el pastor que necessitem ara, un pastor a la mida del cor de Crist.

Ignasi Font
Vicari de l'Opus Dei a Catalunya

Panamà

L'Església panamenya espera els joves «amb el cor obert»

La pròxima JMJ se celebrarà del 22 al 27 de gener del 2019

A Cracòvia es va anunciar que Panamà seria la seu de la pròxima JMJ. / Agustí Codinach

Rosa María Jané Chueca
Redacció

«Panamà us espera amb el cor i els braços oberts per compartir la fe, per sentir-nos Església, aportant cadascú la seva riquesa ètnica i cultural en aquesta gran festa espiritual, on mostrarem al món el rostre jove d'una Església catòlica en sortida, disposada a fer enrenou per anunciar l'alegria de l'Evangelí, als allunyats, als exclosos, als que es troben a les perifèries existencials i geogràfiques.» Aquesta és la invitació de l'arquebisbe de Panamà, Mons. José Domingo Ulloa, als joves d'arreu del món per participar del 22 al 27 de gener del 2019 a la Jornada Mundial de la Joventut (JMJ).

Habitualment, la JMJ se celebra el juliol o l'agost. No obstant això, en aquesta ocasió la cita es trasllada al gener. «Per establir aquesta data», explica Mons. Ulloa, «van ser considerades moltes opcions, però, van prevaler les raons climàtiques» ja que entre juliol i agost «a Panamà és època de pluges». Només en dues ocasions la JMJ s'ha fet fora d'aquests dos mesos: el 1987, Buenos Aires (Argentina) va ser la seu de la primera convocatòria internacional de la JMJ, de l'11 al 12 d'abril, i el 1995, la desena JMJ internacional es va celebrar a Manila (Filipines) del 10 al 15 de gener. L'organització de la JMJ panamenya espera l'arribada d'uns 350.000 joves. Segons el bisbe auxiliar de Panamà, Mons. Uriah Ashley, «a Panamà hi haurà un abans i un després de la JMJ. Rebrem tots els pelegrins com es mereixen, ho farem bé, com ens van rebre en altres JMJ».

La creu peregrina de la JMJ serà

MONS. JOSÉ DOMINGO ULLOA
«Mostrarem al món el rostre jove d'una Església catòlica en sortida, disposada a fer enrenou per anunciar l'alegria de l'Evangelí»

lliurada als joves panamenys el 9 d'abril, al Vaticà, de mans de joves polonesos, amfitrions de la darrera JMJ (Cracòvia 2016). El logotip i l'himne de la JMJ seran escollits a través d'un concurs.

El lema de la JMJ de Panamà és «Vet aquí la serventa del Senyor, faci's en mi segons la vostra paraula». Encara queden dos anys per a l'esdeveniment, però l'Església panamenya ja escalfa motors. D'aquí les paraules de Mons. Ulloa: «Joves de tots els continents, vosaltres sou els protagonistes d'aquesta Jornada Mundial de la Joventut. Sabem que quan us proposeu metes, i especialment si tenen a veure amb la vostra fe, sou creatius i us adapteu a les realitats, per aconseguir assolir-les.»

Estats Units

Primer bisbe d'origen asiàtic als Estats Units

J.P. / Redacció

Mons. Oscar Solis, natural de les Filipines, ha estat nomenat pel papa Francesc el 10 de gener passat bisbe de Salt Lake City, el que el converteix en el primer prelat nord-americà d'origen asiàtic a capitanejar una diòcesi. Solis fins ara era bisbe auxiliar de la superdiòcesi de Los Angeles (gairebé 12 milions d'habitants), càrrec que ocupava des de l'any 2003 en què ja es va convertir en el primer asiàtic a rebre l'ordenació episcopal als Estats Units. Pocs dies abans que el president electe Donald Trump prengués possessió del càrrec, el Papa destacava l'origen multiètnic de l'Església catòlica al gegant nord-americà, en contraposició a la imminent predominança de tancar fronteres i construir murs. El nou bisbe, nascut a les Filipines el 1953, va arribar a Newark (Nova Jersey) l'any 1984 enviat a servir pastoralment la comunitat filipina de la megàpolis novaïorquesa. És l'exponent episcopal de la comunitat asiàtica catòlica que suma més de cinc milions de fidels al país de les barres i estrelles, majoritàriament filipins i vietnamites. Amb aquest nomenament s'incrementen les diòcesis nord-americanes liderades per bisbes de minories racials. Dels 180 arquebisbes i bisbes titulars de diòcesi, tretze són hispans, sis afroamericans, un és asiàtic i un, natiu americà. La tendència en els últims anys ha estat el creixement exponencial dels prelats de minories racials i la tradició de bisbes de cognom italià, polonès o irlandès ha deixat pas als García, Flores i Gómez o als bisbes negres i, ara, un filipí.

La diòcesi de Mons. Solis, Salt Lake City, ocupa la totalitat del territori de l'estat de Utah, amb uns 300 mil catòlics residents. D'aquests, la immensa majoria són d'origen hispà però també hi ha una nombrosa comunitat asiàtica. A més, la població catòlica de Utah ha crescut de manera vertiginosa els últims 20 anys per la forta immigració que rep aquest estat producte del creixement econòmic i la indústria. De fet, l'any 1990 la diòcesi només tenia 65.000 catòlics. Utah és l'estat nord-americà que més ha crescut en població, passant d'un milió d'habitants el 1970 a tres milions en l'actualitat. Cal tenir en compte que Utah és el paradís terrenal dels mormons: són el 60% de la població i dominen absolutament totes les esferes públiques, econòmiques i polítiques.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
  - PSICOTÈCNICS
  - LLICÈNCIA D'ARMES
  - LABORALS I ESCOLARS
  - NÀUTICA
- INFORMEU-VOS-EN:**
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Des del monestir

Santa Escolàstica

Cada 10 de febrer, els monjos celebrem la festa de Santa Escolàstica, germana de sant Benet, com ho recull el papa sant Gregori el Gran en el II Llibre dels Diàlegs, concretament en el capítol 33 i en part també en el següent, quan sant Gregori ens narra la visió de Benet, de la mort de la seva germana.

Santa Escolàstica, model de pregària contemplativa, ens és exemple de donació a Déu des de l'estimació fraterna, el servei abnegat als germans i la joia de l'amor de Déu. Santa Escolàstica ens ensenya a viure unes relacions fraternes, acollidores, allunyades de tensions i d'exclusions, amb serenor, dolcesa i amabilitat. I també amb sobrietat i frugalitat, per compartir amb els

altres allò que tenim i allò que som. Santa Escolàstica ens mou a estimar l'altre, ja que en tota persona que trobem, sobretot en els més pobres, hem de veure la imatge del Crist. Santa Escolàstica ens ensenya la primacia que ha de tenir la Paraula de Déu en la nostra vida, una Paraula que esdevé fecunda en la vida de l'Església. Santa Escolàstica ens ensenya als monjos i a les monges a viure el celibat com un abandó radical, des de la gratuïtat i la confiança, en el Déu que omple per complet el nostre cor. Santa Escolàstica ens encoratja a fer de la nostra vida un camí de profecia, per mostrar que

allò que sembla impossible pot ser possible i per fer que la nostra vida estigui marcada per una esperança lliure de por. Santa Escolàstica ens ajuda a viure en un silenci fecund, obert a Déu i als altres.

Santa Escolàstica ens ensenya, no només a allunyar-nos d'aquell individualisme que ens aïlla, sinó sobretot a estar atents al germà que sofreix, a no passar mai de llarg davant les fragilitats i les necessitats dels més dèbils, a no deixar mai de curar les ferides dels nostres germans. Santa Escolàstica ens ensenya a viure en actitud de vetlla i a ser homes i dones de pregària, nets de cor, senzills en el tracte, humils i sensibles a tots aquells que passen al nostre costat.

Josep-Miquel Bausset

Monjo de Montserrat

La sal de la terra

Què puc esperar?

El criticisme kantianista proposa quatre interessos essencials per a la raó humana o preguntes radicals, entre elles, «què puc esperar?». Per a aquest filòsof, i en aquell context, el qüestionament feia referència —òbviament— a la pregunta religiosa. Sense menystenir aquest plantejament semblaria molt oportú fer un capgirament a la mateixa pregunta tot personalitzant-la i fent-la contemporània. Això només és possible si tenim una certa expectativa sobre futur i, alhora, vivim un present amb prou gruix per no reduir-lo a un pur instant. Alguns escenaris certament ens provoquen neguit o preocupació i ens agradaria tenir respostes sobre «què puc esperar», per exemple, dels àmbits de la política, l'economia o l'ecologia. Cal dir però que la pregunta «què puc esperar» no és simplement un «què espero». La primera incorpora de manera subtil dos importants elements: el realisme i l'eticitat. Davant la freqüent agres-

sivitat de la realitat, l'anonimat de les causes i la manca d'un relat coherent fora bo plantejar-nos l'exercitació mantinguda sobre la pregunta «què puc esperar» des del meu protagonisme tot vinculant-la a tres entorns fonamentals de la vida personal: la transició a la universitat, el projecte de parella i la vida laboral. En efecte, l'espera entesa de manera proactiva i implicada. En definitiva, un «què puc esperar?» com a pregunta oberta i general, però, evidentment connectada amb el sentit de futur, al món, als estudis, la universitat, la professió, la parella, la família, les relacions, la comunitat... Un «de qui espero?», perquè l'espera en les grans o petites coses té a veure amb les persones concretes o les

institucions. I el «com espero?» en relació amb les actituds que aboco en el marc de la universitat, la vida de parella, la professió... També «què esperen de mi?», que significa obrir el meu projecte de vida a una oportunitat o un servei envers els altres... I encara podem personalitzar més perquè al darrere d'un què hi ha d'haver un qui entès com a persones concretes o col·lectiu preferent: «qui espera de mi?» Arribats aquí, encara ens queda interpel·lar-nos amb una nova pregunta amb un plantejament crític: «Què esperes o què esperen de mi i jo no hi estic d'acord?» i, també, una amb un to afectuós i emocional: «Què no esperes de mi i m'agradaria que esperessis.» Aquestes variacions de la mateixa constel·lació poden sintetitzar-se en una que explicita el compromís i el protagonisme: «A què espero?» Apliquem-ho, doncs, com a mínim a la vida universitària, la parella i la vida professional.

Andreu Ibarz

Director general de Blanquerna-URL i professor de la Facultat de Ciències de l'Educació

Mirada al món

No podem callar

En diverses ocasions, davant les meves preses de posició públiques sobre els drets de Catalunya com a poble, persones que valoren la meva tasca com a capellà m'han expressat el seu temor que, per part de l'autoritat eclesiàstica, pogués ser recriminat per defensar amb claredat, des dels principis evangèlics i la doctrina social de l'Església, el dret indiscutible del poble català de decidir democràticament i en llibertat el seu futur polític. Aquesta percepció, per part d'alguns, dels nostres bisbes com a estament inquisitorial i censorador m'ha dolgut íntimament com a cristià i com a ministre de l'Església, perquè res més lluny de la realitat.

Independentment del lloc de naixença i de les seves opinions personals sobre el procés, no tinc cap dubte que els actuals responsables de les diòcesis catalanes estan al servei del nostre poble i

que, tot i que òbviament no fan campanya ni per la independència de Catalunya ni per la unitat indissoluble d'Espanya, continuen defensant els drets nacionals del nostre país, tal com van manifestar els bisbes catalans al seu moment, inequívocament i unànimement, en les cartes pastorals *Arrels cristianes de Catalunya* (1985) i *Al servei del nostre poble* (2011).

Però ja ho sabem que els documents eclesiàstics tenen un ressò mediàtic més aviat limitat i, potser per això, caldria que els actuals bisbes es pronunciessin explícitament, en fidelitat al que ja ha estat afirmat en el passat, i diguessin que el poble català és sobirà pel fet mateix de ser un poble amb voluntat de ser-ho i que, per tant, l'Estat espanyol no té moralment el dret de prohibir ni d'obstaculitzar el referèndum d'autodeterminació que el Govern de la Generalitat té previst

convocar dintre d'uns mesos, comptant amb una majoria parlamentària suficient per consultar la ciutadania sobre un tema de debat quotidià en la nostra societat des de fa massa anys.

No tinguem por de ser profètics i de respondre a les expectatives de la nostra gent, sense deixar-nos condicionar per la intransigència d'alguns. No calen grans documents, només un breu comunicat i una roda de premsa ben feta que recordin a tots quins són els principis que els bisbes catalans ja han acordat fa anys sobre els drets nacionals de Catalunya. Tant de bo que, per al bé de la societat catalana i de la societat espanyola, els dirigents polítics espanyols hagin de dir «con la Iglesia hemos topado», i tots els ciutadans de Catalunya se sentin en consciència cridats a decidir junts democràticament el propi futur com a poble sobirà.

Cinto Busquet

www.cintobusquet.cat
cinto.busquet@gmail.com

Punt de vista

Joan Martí

President-delegat Mans Unides Barcelona

El món no necessita més menjar, necessita més gent compromesa

Ha passat un any i comencem una nova campanya, amb més il·lusió que l'anterior, amb més ganes que l'anterior, amb més esperança que la nostra tasca doni més fruit, que la nostra tasca tingui millors resultats. Som tots conscients que al món vivim 7.500 milions d'habitants i que gairebé 795 milions pateixen fam, que a aquests 795 milions els neguem el dret fonamental d'alimentar-se. Som conscients que, segons el relator especial de l'ONU pel Dret a l'Alimentació, unes 25.000 persones moren de fam cada dia, més que per la malària, la sida i la tuberculosi juntes. En aquest sentit, el relator ha explicat que es calcula que el món pot produir menjar suficient per alimentar diàriament 12.000 milions de persones, el doble de la població mundial.

Però crec que hauria de deixar de banda totes aquestes dades i, aprofitant el lema d'aquest any, fer un examen de consciència, a partir de la frase «el món necessita més gent compromesa». Soc una persona compromesa? Ja no parlo dels que no es comprometen gens, que no saben el que es perden. Parlo dels que sí que ens comprometem, d'aquells que des de la nostra butaca al costat de l'estufa o l'aire condicionat ens esgarriem en veure les imatges dels milers i milers de persones que viuen en desplaçament constant, amb calor, o amb temperatures molt per sota zero, sense menjar, sense aigua, sense amor.

He de donar no allò que em sobra, de temps, de menjar, de roba de...

sinó part del que és meu. Hem de donar «fins que et faci mal», com diu santa Teresa de Calcuta. La gent compromesa s'implica. I implicar-me és estar disposat, com diu la meva esposa, 24 hores al dia, 365 dies l'any.

Ens hem preguntat si, davant d'aquesta injustícia, també som responsables?

Quan canviem d'actitud, quan modifiquem els nostres costums, quan som conscients que el nostre comportament contribueix a millorar aquesta situació... com ens canvia la vida!

Hem de ser capaços de no jutjar el que els altres fan malament o no fan. És molt còmode —i sembla que ens sentim consolats— perquè

el poc que fem, ja és molt més que allò que, segons nosaltres, haurien de fer els altres.

Diu el nostre arquebisbe que convé relacionar la qüestió de la fam al món amb la de la pau i la justícia, per una raó ben senzilla: perquè la pau és fruit de la justícia i la fam és una injustícia clamorosa i gravíssima.

Com deia al principi, comencem una nova campanya. Començar vol dir que, amb la il·lusió i les ganes del moment, hem de seguir treballant durant tot l'any. La nostra entrega ha de durar fins al febrer del 2018. Hem d'aconseguir que almenys un terç dels nostres aliments i un terç del nostre compromís i entrega no acabin a les escombraries.

espai profund.»

El pensament de l'escriptor fa pensar. Quantes vegades, la nostra manera de reaccionar és només un munt de sentiments que desproporcionen la realitat i que ens fan veure males intencions i foscors en la relació amb els altres?

Tots tenim sentiments, però han de ser dominats per la intel·ligència. Si no és així, podem arribar a falses veritats i a enredar els lligams amb els altres. El lector, segur, deu haver tingut ocasió de veure com hi ha persones —em refereixo també als familiars— que es neguen la salutació quan es troben. Hi ha qui, veient veure venir un familiar pel carrer, procura buscar un altre indret per on passar. Les coses s'han d'escoltar bé i d'entendre bé. No podem anar pel món carregats de malentesos. Com a mínim farem el ridícul i, evidentment, serem mals seguidors del Crist.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Oxímoron

En Josep té una gran afició als mots encreuats. De tant en tant, marca el número del meu telèfon i em demana ajut. Em va demanar, no fa gaires dies, el significat de la paraula *oxímoron*. Simplement li vaig dir que era la combinació de dos mots o dues expressions de significat oposat. Per exemple: *nit clara, dolç dolor, orfe de llum*. Ja es veu, és fer servir mots contradictoris. Un significat metafòric que interpretat al peu de la lletra seria una falsedat.

L'escriptor escocès Mike George, en unes declaracions sobre l'emo-

ció i la intel·ligència, contesta a un periodista la demanda de si emoció i intel·ligència són un *oxímoron*. Diu que, quan ets emocional, no ets intel·ligent.

Respon literalment: «I tant, perquè quan no ets intel·ligent, no pots pensar amb claredat ni prendre decisions de qualitat. Quan ets emocional reaccions, i el que necessites és respondre, no reaccionar. És la saviesa el que crea les decisions intel·ligents... La saviesa sorgeix d'un lloc profund en la consciència, i quan ets emocional no pots accedir a aquest

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

«Bullying» (2)

El fenomen, crec jo, ve d'antic. Ara bé, el que ha causat legítimament alarma, i li ha atorgat notorietat, ha estat l'aparició tràgica del suïcidi en aquestes circumstàncies.

He conegut el fenomen del suïcidi i dels intents de suïcidi juvenil. Fa uns anys vaig dedicar uns quants articles a la manca d'esperança que hi havia a l'arrel d'aquestes decisions. En realitat es tractava de les indicacions que jo donava a una jove de quinze anys que coneixia molt bé i que s'havia salvat de miracle. Dir que l'absència d'esperança era una pandèmia espiritual molt perillosa, aleshores resultava insòlit. Hi he donat moltes voltes i he escrit molt. Avui, per a trista satisfacció meua, hi posen molt interès diferents Papes. Ara bé, la situació actual crec que és pitjor. Ja no es tracta únicament d'absència d'esperança, virtut excelsa. Aquesta setmana vaig llegir, copio textualment: «La joventut està aprenent a viure sense Déu i sense l'Església.» Més encara, els joves troben la institució antiquada, tancada i poc propera. Francesc vol recuperar els joves, el futur de l'Església, i llença per a ells la preparació (amb enquesta inclosa) del proper Sínode dels Bisbes.

M'atreveixo a dir que els joves ni tan sols van a l'església i encara menys la consideren, més aviat n'ignoren l'existència. Antropòlegs i sobretot psicòlegs es responsabilitzen de curar els mals de la joventut de què parlo. Gaudeixen de gran protagonisme social. M'he cregut obligat a escriure sobre això, sabent que ho faria improvisant, però no podia deixar passar l'oportunitat de fer-ho. Mentalment se m'acudeixen projectes, però no vull abandonar aquest escrit sense redactar dues notes curtes dirigides a qui pot tristament estar-hi implicat i sofrir.

Li diria, he dit a algun jove en aquest estat d'ànim: «En l'àmbit purament humà, en primer lloc, el teu sofriment demostra que no ets cap fresc ni barrut. Tens sensibilitat i, encara que això et fa patir, és una qualitat i una virtut de gran qualitat humana. Els gossos no en tenen. No t'angoixis i intenta recuperar l'autoestima.»

»En l'àmbit espiritual, en el qual com a sacerdot t'he de parlar, ara se m'acut dir-te allò que una persona que devia estar en la teua mateixa situació li va dir a Déu: «Jo soc pobre i desvalgut, però el Senyor pensa en mi; Ets tu qui m'ajuda i m'allibera. Déu meu, no triguïs més!» Són paraules del salm 40, verset 18.

»Si això li passava a algú i Déu va voler que constés en el text sagrat, és perquè creia que podia ser útil a algú, que podia ser-te útil a tu.»

«El meu somni és un món»

Rosa María Jané Chueca

El 2 de gener començaven les celebracions dels 200 anys del naixement dels Maristes. Va ser el 1817 quan un jove sacerdot, Marcel·lí Champagnat, posava la primera pedra d'una obra per educar infants i joves, especialment els més vulnerables. Avui dia, hi ha 3.100 germans maristes que, juntament amb 70.000 laics i laiques acompanyen uns 654.000 infants i joves a 81 països. En aquests darrers deu anys s'ha posat en marxa un ambiciós projecte missioner d'abast internacional. De fet, el superior general, Emili Turú, va voler iniciar aquest bicentenari a Bangla Desh.

Han passat 200 anys des que el somni de Marcel·lí Champagnat es va fer realitat. Mirant enrere, què hi veiem?

La primera cosa que sorprèn les persones que visiten els llocs dels orígens maristes és que es tracta de poblets ben aïllats, enmig d'una natura molt accidentada: com és possible que Marcel·lí Champagnat tingués una visió tan universal i oberta, des d'aquell petit racó de món? Repetia sovint que «totes les diòcesis del món entren en les nostres mires», i així ho veiem avui, 200 anys després. Quan miro enrere, hi veig sobretot rostres de persones. Milers de germans i laics maristes que han donat la vida al servei dels infants i joves de manera generosa i, de vegades, fins i tot heroica. I també els rostres de milers d'infants que, en els cinc continents, s'han beneficiat de l'educació marista. Crec que aquests 200 anys són una història de passió pels joves i pel seu desenvolupament integral. Una història de servei, a la manera de Maria, la mare de Jesús.

Durant tres anys la família marista s'ha preparat per a aquesta efemèride reflexionant sobre tres aspectes de la vocació marista: missió, comunió i espiritualitat. Què han descobert o redescobert?

En parlar de la nostra «missió» hem recordat que, com diu el papa Francesc, no és que nosaltres TINGUEM una missió, sinó que SOM missió; participem de la missió de Déu. Això ens fa prendre consciència d'un do meravellós i d'una gran responsabilitat, però alhora ens omple de confiança. També ens ha servit per preguntar-nos quines són avui les perifèries existencials i geogràfiques dels joves, on som convidats a fer-nos presents. La «comunió» forma part de l'ADN d'un institut de germans, com és el nostre. Avui aquesta comunió la vivim no solament dins les comunitats de germans, sinó també amb un gran grup de laics i laiques que se senten cridats a viure la vocació cristiana a l'estil de Maria, és a dir, com a Maristes. Volem promoure, en el si de l'Església, la «família carismàtica marista», on experimentem la riquesa de la diversitat de formes de vida, aplegats per una apassionant i molt actual missió

El germà Turú va inaugurar una escola per als fills dels treballadors de les plantacions de té a Bangla Desh el 2 de gener.

comuna. I, finalment, «l'espiritualitat», que ens ajuda a omplir de sentit la vida. No som simplement una empresa educativa o una ONG internacional. Per a nosaltres, la dimensió espiritual és essencial. I obrir-se a l'espiritualitat és un regal, perquè és obrir-se a una vida més conscient i plena, no es tracta d'un afegit o d'un pedaç. En un context social que promou les presses i la superficialitat, apostem per conrear la interioritat. L'atenció al Misteri que ens habita ens ajuda a reconèixer la presència de l'Esperit de Déu pertot arreu.

L'educació dels nens i joves més desfavorits continua sent la prioritat?

El papa Francesc ha repetit sovint que som convidats a desplaçar-nos a les «fronteres existencials i geogràfiques». Molts infants i joves d'avui viuen en situacions molt difícils, de vegades perquè es troben en una frontera geogràfica complicada; de vegades perquè la frontera és existencial, on les mancances són sobretot d'afecte i de sentit; de vegades perquè viuen totes dues realitats. Acompanyar els infants i joves «en les fronteres» és una prioritat de l'institut marista.

«Un nou començament» és el lema d'aquest bicentenari. Quins són els reptes que es presenten?

Des del 1817 l'institut marista ha viscut diversos «nous començaments». Com l'any 1903, quan els germans es veuen obligats a abandonar França a

causa de les lleis laïcistes i han de començar de nou en realitats totalment desconegudes. O el nou començament promogut pel Concili Vaticà II. Quan avui parlem de «nou començament» ens situem en aquesta renovació demanada pel Vaticà II i iniciada a mitjans dels anys seixanta. Continuen sent actuals els reptes marcats per aquell Concili tan profètic. L'institut marista ha canviat molt des d'aleshores, però continuem preguntant-nos què vol Déu de nosaltres, ben atents als «signes dels temps». La fidelitat als orígens demana conèixer bé les arrels, però també una gran obertura per respondre a les necessitats d'avui.

En el seu missatge per a aquesta celebració vostè assenyalava tres paraules. Una d'elles és «perdó». Per què?

Perquè en la nostra història, com en tota història humana, s'hi barregen gràcia i pecat. Tenim molts motius per a l'agraïment, però també per reconèixer el nostre pecat. En aquest missatge demano perdó per les nostres infidelitats a l'Esperit o per les vegades que ens ha mancat audàcia, però també perquè en algunes de les nostres institucions, que haurien d'haver estat un lloc segur per a tots els infants i joves, de vegades s'han produït situacions d'abús que han causat ferides profundes que, sovint, els acompanyen per a tota la vida. La nostra missió és sempre la d'acompanyar els infants en el seu desenvolupament

Amb el hashtag #MillionMarists es vol aconseguir un milió de missatges per mostrar com ha crescut el somni de Marcel·lí Champagnat.

#MILLIONM

pament integral, assolir allò que volia el nostre fundador: que esdevinguin «bons cristians i bons ciutadans», en un respecte profund de les seves persones. Afortunadament, crec que això és el que hem aconseguit en la majoria dels

DR GENERAL DELS MARISTES

n a l'alçada dels infants»

Ha passat factura als maristes aquest escàndol?

Vist des d'una perspectiva global, saber que s'han produït casos d'abusos ens provoca un enorme trasbals i una gran tristesa. Però he de dir també que s'ha posat en evidència una gran maduresa de les comunitats educatives maristes, profundament compromeses no solament perquè aquestes situacions no es tornin a repetir, sinó també en un procés creatiu i innovador per oferir la millor educació possible als nois i noies que ens són confiats.

«Gràcies» és la paraula que encapçala el seu missatge, a qui s'adreça aquest agraïment?

En primer lloc a Déu, pel do de Marcel·lí Champagnat a l'Església i al món. I també a Maria, la nostra bona Mare, que ens ha acompanyat en aquests 200 anys, de manera discreta, però molt real. L'agraïment s'adreça també als més de 38.000 homes que han professat com a maristes fins al dia d'avui. Als milers de laïques i laics que s'han compromès amb la missió marista i amb el desig d'oferir un rostre marià d'Església. I certament a totes les generacions d'homes i dones que han estat marcats positivament per l'educació marista.

I «compromís» és el mot que finalitza les seves paraules. En què s'ha de traduir?

Després de donar gràcies i demanar perdó, he volgut renovar, en nom de tots els maristes, una sèrie de compromisos que són nostres des de fa temps: el compromís de construir una Església de rostre marià; el compromís de millorar continuament el nostre servei evangelitzador; el compromís de sortir a les perifèries geogràfiques i existencials dels infants i joves; el compromís de continuar defensant i promovent els drets dels infants davant les Nacions Unides i les societats on som presents; el compromís d'obrir-nos a les crides de l'Esperit de Déu...

Celebrem el somni de Champagnat... quin és el somni d'Emili Turú?

El meu somni és un món a l'alçada dels infants. Vull recordar Janusz Korczak, polonès, extraordinari defensor dels drets dels infants. Morí al camp d'extermini de Treblinka (1942), on fou deportat amb els infants del seu orfanat, a qui no va voler abandonar. Cito un fragment del seu llibre *Quan torni a ser un infant*: «Em dieu: cansa molt, ocupar-se dels infants. I teniu raó. Afegiu: perquè ens hem de posar al seu nivell. Hem d'abaixar-nos, inclinar-nos, encorbar-nos, fer-nos petits. Us equivoqueu. No és això el que cansa més, sinó el fet d'haver-nos d'elevat fins a l'alçada dels seus sentiments. Elevar-se, estirar-se, posar-se de puntetes, apropar-se. Per no ferir-los.» Sí, un món a l'alçada dels infants. I sé que és un somni possible perquè he pogut comprovar, en els meus viatges per tot el món, que hi ha milions de persones profundament compromeses a fer-lo realitat.

El superior general amb uns nens brasilers.

on els nens i nenes havien d'estar protegits fossin víctimes d'abusos?

Si parlem d'abús és perquè, en un context on l'infant se sent confiat, algun adult abusa d'aquesta confiança per fer-li mal, ja sigui en una institució educativa o esportiva, en una església o en la pròpia família. Per això, cada cas d'abús a un infant és una catàstrofe per al mateix infant i la seva família, però també un fracàs social, en la mesura en què, tots plegats, no aconseguim garantir la màxima protecció als més vulnerables. Lamentablement, la comunitat marista també ha patit aquesta realitat, fet que ens continua entristint profundament, perquè aquests fets no haurien d'haver passat mai, i menys en una institució com la nostra. El nostre objectiu és el de vetllar sempre pels drets dels infants i arribar a les quotes més altes de protecció, i aquest també ha de ser un objectiu en què s'impliqui tota la societat. Malauradament, encara avui, les xifres anuals d'abusos comesos en l'àmbit social són esfereïdores. Hauríem d'estar molt trasbalsats, però dissortadament moltes persones tendeixen a quedar-se només amb les xifres, sense anar més enllà. Des de les escoles, ja fa anys que ens hem dotat dels mecanismes per a la protecció a la infància, però sentim que encara no és suficient. Creiem que cal un pas més, el d'implicar tota la societat perquè aquesta serà l'única manera de protegir adequadament els infants.

«Aquests 200 anys són una història de passió pels joves»

«No és que TINGUEM una missió, sinó que SOM missió»

Quines mesures s'han adoptat?

La comunitat marista, a nivell internacional, fa temps que treballa en la implementació d'una cultura global de prevenció i de protecció de la infància en qualsevol àmbit. Això és una prioritat per a nosaltres. I els maristes de Catalunya estan plenament implicats en aquesta tasca. Avui estem, juntament amb altres comunitats i organitzacions internacionals, profundament compromesos en la protecció dels drets dels infants. I no ens cansarem de vetllar per erradicar qualsevol mena d'abús. S'estan fent grans passes en aquesta línia, i volem avançar encara més.

qui han estat en institucions maristes. Però els casos d'abusos que s'han produït, justament perquè estan en clara contradicció amb la nostra vida i missió, ens avergonyeixen i ens fan patir molt.

Com va ser possible que un lloc

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Morir o tornar a néixer

Celebrar efemèrides històriques és una pràctica humana molt comuna en tot tipus d'entitats. L'Església i les congregacions religioses tampoc no eludeixen aquest costum. Agraïment, perdó i compromís són tres actituds que acompanyen el cor de les festes commemoratives. Les xifres varien: 800, 400, 200, 100, 50, 25 anys. Qualsevol referència és bona per reviuir les essències que impregnen els fons de la història. Passa que, en circumstàncies determinades, pesen més els temors del futur que les alegries del passat. Com si s'endevinés un fi, sempre considerat prematur. Quan aquesta situació sorgeix a l'esfera religiosa, amb l'autocrítica no n'hi ha prou. La presència de Déu té una paraula decisiva i, sovint, no és gens fàcil desxifrar-la. La figura de Nicodem (Jn 3,1-21) resulta summament reveladora.

Primer. Formular la pregunta a qui pot donar la resposta. Nicodem vol mantenir un diàleg amb Jesús i el porta a terme a la nit. La foscor evita les mirades curioses per a un dirigent de la seva importància i, a més, en retrata l'estat interior. Desitja veure-hi i per això pregunta. Reconeix els fets i creu en la veritat de Jesús. El clima que imperava en la seva època, com a fariseu, l'impulsava al rebuig de la proposta de Jesús. En gran part, com ara. El Regne de Déu té paràmetres ben diferents dels que articulen les esferes de poder i d'influència. Lluita entre llum i foscor: «Tots els qui obren el mal tenen odi a la llum i no s'acosten a la llum, perquè quedarien al descobert les seves obres.»

Segon. Néixer de dalt. La resposta de Jesús és clara: «Ningú no pot veure el Regne de Déu si no neix de dalt.» L'Esperit és la clau i la garantia. Jesús ho reafirma: «De la carn en neix carn, de l'Esperit en neix Esperit.» Les programacions humanes, els plans estratègics, les motivacions psicològiques, sense Esperit, són aparença, feblesa, inconsistència, mort. Com el que ha nascut de carn. El fracàs de tantes realitzacions troba en això l'explicació. Les celebracions commemoratives, sense Esperit, són màrqueting, vanitat, fum, però no només a les festes, sinó també en allò que els dona sentit i origen. Al Regne de Déu, a tot estirar som aprenents i buscadors. Els doctorats

aquí serveixen de poc. La força és l'amor.

Tercer. Renéixer sent vells. Les commemoracions històriques, com més significatives, més anys acumulen. Potser enfonsen les arrels en el pas-

sat remot. La pregunta de Nicodem sintetitza la sorpresa de qualsevol de nosaltres: «Com pot néixer un home que ja és vell? És que pot entrar altra vegada a les entranyes de la mare i tornar a néixer?» La pregunta enfront de determinades institucions o obres: es tracta de morir amb dignitat o de renéixer? Jesús apel·la a la fe: «Et ben asseguro que parlem d'allò que sabem i donem testimoni d'allò que hem vist, però vosaltres no admeteu el nostre testimoni.» Una fe que s'expressa en el testimoni. Temps per a testimonis. Tota la resta és secundari. Es pot néixer sent vell, però només des de l'òptica de l'Esperit.

La pregunta enfront de determinades institucions o obres: es tracta de morir amb dignitat o de renéixer?

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viuimolins70@gmail.com

Compassió pels de lluny i pels de prop

Malgrat que planyo els qui al voltant nostre no tenen sostre, no tinc paraules per expressar tot el dolor que sento quan veig a la televisió les imatges terribles dels refugiats que, en tendes de campanya cobertes de neu, fan cua tot esperant un plat de menjar calent mentre els flocs de neu cauen sobre les seves caputxes, flassades, bufandes i anoracs amb els quals intenten fugir d'un fred de molts graus sota zero. Homes, dones,

ancians i nens formen una filera de dolor en blanc i negre que ens evoquen les pel·lícules dels camps de concentració nazis... I no és estrany, perquè estic segura que les generacions següents parlaran d'aquest «genocidi» que ha permès la

A Lesbos, milers de persones viuen en tendes de campanya mig enfonsades a la neu

comunitat europea. Hom es pregunta com podem oblidar la història tan ràpidament. Avui recordava la impressió que vaig tenir, quan era jove, sentint per la ràdio, durant la Revolució dels hongaresos del 1956, els crits d'auxili demanant ajuda a Europa. Avui són ells, entre molts altres països, els que tanquen fronteres davant la indiferència de la UE.

Estic segura que expresso els sentiments de tots els lectors de *Catalunya Cristiana* que, segurament, com jo, heu firmat ONG com ACNUR o d'altres com *casanostracasavostra*, però sentint profundament la impotència de saber que les nostres mostres de solidaritat no serveixen de gaire. Des de Lesbos ens arriben missatges com aquests: «Milers de persones continuen vivint en tendes de campanya mig enfonsades pel temporal de neu...», ens deia un voluntari. I un altre afegia: «La situació és dramàtica. Hi ha un munt de gent vivint en tendes que es van esfondrar el dissabte sota el pes de la neu. Uns grups de voluntaris han distribuït 200 tendes noves, sacs de dormir i flassades, però no crec que puguin resistir...» Pel que fa al patiment dels nostres germans llunyans hi podem fer ben poc, si no és aportar un granet de sorra, firmant manifestos o amb un donatiu, etc. Però, almenys, jo demanaria comprensió per a aquells que viuen situacions de pobresa màxima al voltant nostre.

Per això pateixo quan la gent del meu barri protesta perquè els que han passat la nit al caixer hi deixen brutícia, o perquè guarden els carros amb les seves pertinences al costat dels bancs que fan servir d'«habitatge». Si no és agradable als ulls dels veïns, com ha de ser als cossos dels qui han de dormir aixoplugats en un caixer, o sota el llindar d'un portal i amb el fred de l'hivern?

I és que sovint compadim els qui tenim lluny i que sabem que no podem fer-hi res, però critiquem els que tenim al costat nostre sense conèixer la causa per la qual han arribat en aquella situació. Te raó el papa Francesc quan ens diu: «Hi ha qui sent compassió pels animals, però s'oblida del veí...»

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Esther Borrego, Cinto Busquet, Lucía Caram, Agustí Codinach, Antoni Coll, Delfí Dalmau, David Fernández, Ignasi Font, Joan Guiteras, Andreu Ibarz, Joan Martí, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Mercè Solé, Sebastià Taltavull, Nora Vela, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Regal d'aniversari

Explica Rabindranath Tagore (*Contes amb salut*. Edit. Sal Terrae, pàg. 52-53) la història d'un matrimoni pobre. Ella filava a la porta de la barraca pensant en el seu marit. Tothom qui passava es quedava enamorat de la bellesa dels seus llargs i negres cabells, com brins brillants sortits de la seva filosa. Ell anava cada dia a mercat a vendre fruita i s'asseia a l'ombra d'un arbre subjectant entre les dents una pipa buida. No li arribaven els diners per comprar un pessic de tabac.

S'acostava el dia de l'aniversari del casament i ella no parava de preguntar-se què podria regalar al seu marit. I, a més, amb quins diners?

Tot d'una va tenir una idea. Va sentir un calfred en pensar-ho, però, en decidir-se a fer-ho, tot el seu cos es va estremir de goig: vendria el seu cabell per comprar-li tabac.

Ja imaginava el seu marit a la plaça, assegut davant les seves fruites, fent llargues pipades: aromes d'encens i de gessamí donarien al propietari de la parada la solemnitat i el prestigi d'un veritable comerciant.

Només va obtenir pel seu bonic cabell unes quantes monedes, però va poder triar amb cura el més fi estoig de tabac. El perfume de les fulles arrugades compensava llargament el sacrifici del seu cabell.

En arribar la tarda, va tornar el seu marit. Venia cantant pel camí. Portava a la mà un petit embolcall: una pinta per a la seva dona que acaba de comprar després de vendre's la pipa.

Benvolguts germans, com relata aquest conte, el veritable amor es dona suport i creix gràcies a les renúncies, als sacrificis fets per l'altre, per la persona a la qual estimem. Això s'entén fàcilment. L'entenen bé els esposos que s'estimen de veritat i els pares que saben sacrificar-se, privar-se de tantes i tantes coses pels fills.

Això és el que ens va ensenyar Jesús, el Fill de Déu. «Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui la seva creu i que em segueixi. Qui vulgui salvar la seva vida, la perdrà, però el qui la perdi per mi, la trobarà» (Mt 16, 24-25). I diu també: «Qui estima el pare o la mare

més que a mi, no és digne de mi. Qui estima el fill o la filla més que a mi, no és digne de mi. Qui no pren la seva creu i em segueix, no és digne de mi. Qui haurà guanyat la seva vida, la perdrà, però qui l'haurà perduda per causa meva, la trobarà» (Mt 10, 37-38).

El sacrifici i la renúncia no és una cosa dolenta, no és masoquisme, com alguns diuen, és fruit d'un amor generós. I quan es renuncia per amor a Déu i als germans això produeix una pau i una felicitat indescriptibles. I ho entén qui estima de veritat i ha renunciat moltes vegades per amor. L'egoista, el que està centrat sobre si mateix i no cerca més que el seu propi gust i plaer, no entén això ni arriba a gaudir en profunditat de la vida.

Crist, el Fill de Déu, ens va donar un exemple precís d'aquesta renúncia per amor. Ell va donar la vida per salvar-nos. «Ell, essent ric, es va fer pobre per vosaltres, perquè us enriqueís amb la seva pobresa» (2Co 8,9).

Que no deixem d'apropar-nos al Crucificat i contemplant-lo amb amor aprenguem el valor del sacrifici i de la renúncia per amor.

Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

La vida consagrada

Una de les fundacions de santa Teresa de Jesús va ser a Medina del Campo. El que no sabia és que la casa que li van donar per instal·lar-hi el convent estigués tant en ruïnes, tant és així que la primera nit va haver de deixar el sagrari al portal. Això sí, custodiat per homes, encara que ella confessa que va passar la nit mirant per la finestra per assegurar-se que el Santíssim estava ben protegit contra possibles profanacions. A continuació, la santa narra que es va anar restaurant la casa i les vocacions van començar a trucar a la porta.

Cinc segles més tard, el problema no són les cases, sinó les vocacions, fins al punt que molta gent es qüestiona si avui té sentit la vida religiosa.

L'any passat el papa Francesc va respondre de manera afirmativa a aquesta pregunta mitjançant la constitució apostòlica *Vultum Dei quaerere*, sobre

la vida contemplativa femenina. Amb les adaptacions convenientes és un document útil per a totes les formes de vida contemplativa i a ell m'atinc en aquest diumenge dedicat a la vida consagrada. Des dels primers segles l'Església ha manifestat gran estima als homes i dones que, dòcils a la crida, han escollit seguir Crist «més de prop». La seva presència l'ha valorat com a llum en el canelobre que il·lumina la meta cap a la qual la comunitat eclesial s'encamina, «amb la mirada fixa en la recapitulació de tot en Crist, i prenunciant d'aquesta manera la glòria celestial».

Què seria de l'Església sense vosaltres —es pregunta el Papa— i sense tants que viuen a les perifèries del que és humà i actuen a l'avantguarda de l'evangelització? I afegeix: «De la mateixa manera que el mariner quan és en alta mar necessita

el far que indiqui la ruta per arribar a port, així el món us necessita a vosaltres.»

El Papa sap en quin món vivim: «Avui dia moltes persones no saben resar. Molts no en senten la necessitat o redueixen la seva relació amb Déu a una súplica en els moments de prova, quan no saben a qui dirigir-se.»

Les persones consagrades són la veu orant dels qui no resen; pregunten per tots amb els seus llavis i amb el lliurament de les seves vides. Així les veig jo, i en elles em sostinc per a la meva tasca com a arquebisbe. Sento la seva gran força espiritual i els demano que continuïn donant suport a les vocacions sacerdotals, a la pau en el món començant per la pau a les famílies, i que els cristians ens sentim cridats a la caritat amb els més necessitats. Enmig d'un ambient fred, són el foc que escalfa la llar.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Prímat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge V de durant l'any

Lectura primera

Is 58,7-10

Esclatarà en la teva vida una llum com la del matí

Lectura del llibre d'Isaïes:

Diu el Senyor: «Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, si algú no té roba, vesteix-lo; no els defugis, que són germans teus. Llavors esclatarà en la teva vida una llum com la del matí, i es tancaran a l'instant les teves ferides; tindràs per avantguarda la teva bondat, i per rereguarda, la glòria del Senyor. Quan invoquis el Senyor, ell et respondrà, quan cridis auxili, ell et dirà: «Aquí em tens.» Si no intentes de fer caure els altres, ni els assenyaies amb el dit pronunciant un malefici, si dones el teu pa als qui passen gana i satisfàs la fam dels indigents, s'omplirà de llum la teva foscor, i el teu capvespre serà clar com el migdia.»

Salm responsorial

111

L'home just, compassiu i benigne,
és llum que apunta en la fosca.
Sortós l'home que presta de bon grat,
que disposa a consciència els seus afers.

R. L'home just és llum que apunta en la fosca.

El just no caurà mai, i deixarà un record
[inesborrable.

Viu sense por de les males noves,
se sent ferm confiant en el Senyor. **R.**

Té el cor incommovible, res no tem,
reparteix el que té, ho dona als pobres,
la seva bondat consta per sempre,
pot alçar el front amb dignitat. **R.**

Lectura segona

1Co 2,1-5

Us vaig anunciar el misteri de Crist clavat a la creu

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint

Germans, quan vaig venir a vosaltres no us vaig anunciar el misteri de Déu amb el prestigi de l'eloqüència i de la saviesa. Entre vosaltres no vaig voler saber res més que Jesucrist, i encara clavat a la creu. I em vaig presentar davant vostre feble, esporuguit i tremolós. En tot allò que us deia i us predicava no hi entraven paraules que s'imposessin per la seva saviesa, sinó pel poder convincent de l'Esperit, perquè la vostra fe no es fonamentés en la saviesa dels homes, sinó en el poder de Déu.

Al·leluia

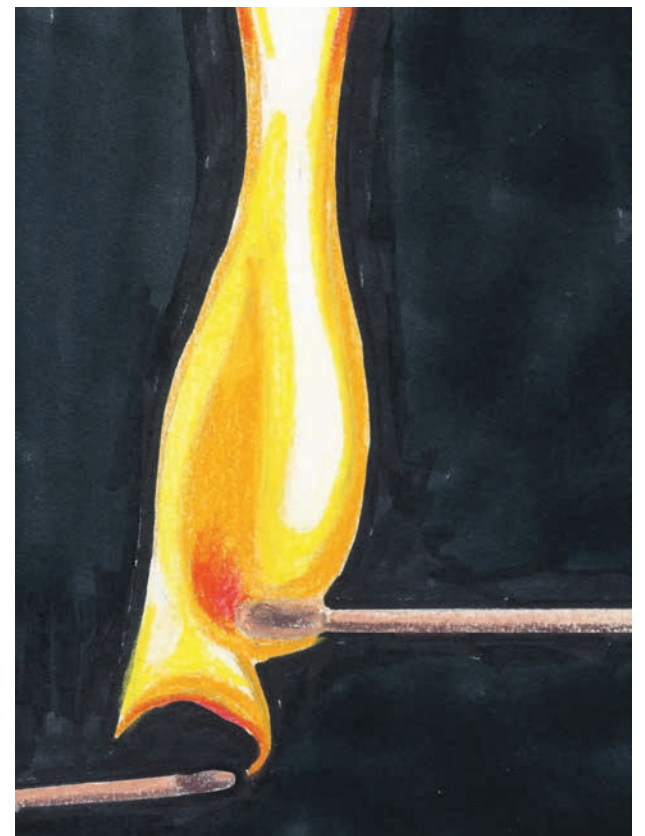
Jn 8,12

*Jo soc la llum del món, diu el Senyor;
el qui em segueix tindrà la llum de la vida.*

Evangeli

Mt 5,13-16

Vosaltres sou la llum del món

Glòria Monés

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Vosaltres sou la sal de la terra. Si la sal ha perdut el gust, amb què la tornarien salada? No serà bona per a res. La llençaran al carrer i que la gent la trepitgi.» Vosaltres sou la llum del món. Un poble dalt d'una muntanya no es pot amagar. Tampoc, quan algú encén un llum, no el posa sota una mesura, sinó en un lloc alt, i fa llum a tots els qui són a casa. Igualment ha de resplendir la vostra llum davant la gent. Llavors, en veure el bé que heu obrat, glorificaran el vostre Pare del cel.»

Consultori bíblic

Ignasi Ricart
Claretia i
biblista

Per què és important la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians?

Hem de viure a l'aire del Crist i no al nostre aire. Ho va expressar el metropolita ortodox Ignatios Hazim de Latakia, en l'Assemblea del Consell Mundial de les Esglésies del 1968: «Sense l'Esperit Sant, Déu queda molt llunyà, el Crist és una figura del passat, l'Evangeli és lletra morta, l'Església, una mera organització, l'autoritat, un poder dominador, la missió, una propaganda, el culte, una evocació i l'actuar cristià, una moral d'esclaus.

»Però amb l'Esperit Sant, en una indissoluble sinergia, tot l'univers se sent esperonat i gemega amb els dolors d'infantament del Regne, l'ésser humà lluita contra "la carn", el Crist Ressuscitat s'hi fa present, l'Evangeli és una força que dona vida, l'Església realitza la comunió trinitària, l'autoritat és un servei alliberador, la missió, una Pentecosta, la litúrgia, un memorial i una anticipació, i l'actuar humà esdevé cada vegada més diví.»

Aquest esdeveniment pasqual l'hem de viure sempre a través de l'artífex de la unitat: l'Esperit Sant que ens fa sentir germans i germanes, i ens fa invocar Déu com l'abbà, el nostre Pare. Deixem-nos portar per l'Esperit cap a la unitat de les Esglésies: volem la unió dels cristians per, amb i en Crist Jesús, Senyor Nostre. Així els evangèlics esdevindran més «catòlics» (=universals) i els catòlics serem més «evangèlics». Tots units en el mateix «Evangeli»: centrats en Jesús.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Els cristians poden evitar que s'acabi de corrompre la societat

Josep Rius-Camps
Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Amb dues breus pinzellades Mateu posa la cirereta a la recitació de les Benaurances. La primera: «Vosaltres sou la sal de la terra», ens fa tocar de peus a «terra», perquè deixem d'edificar grans temples que «no serveixen per a res més que per ser llençats fora i ser trepitjats pels homes». Que la memòria, encara recent, no ens faci una mala passada. Encara tinc en els meus ulls espurnes de les campanes que s'esmicolaven en tocar terra «llençades fora» del meu campanar d'Esparreguera, el més altiu de la contrada. La sal, avui, té mala premsa, però segueix essent imprescindible, sobretot «la sal» que han d'aportar els creients perquè no s'acabi de corrompre la societat amb aquesta mena de populismes, el càncer de la societat moderna, que s'autoalimenten de les classes més vulnerables i marginades. Les persones que avui van prenent consciència de ser «la sal de la terra» i actuen en conseqüència poden evitar que la pregunta de Jesús: «Si la sal esdevé insípida, amb què se la salarà?», es quedi sortosament sense resposta. La segona: «Vosaltres sou la llum del món», ens invita a alçar la mirada per contemplar «una ciutat situada al cim d'una muntanya» que no hi ha manera d'amagar-la, perquè ens adonem del do immens que se'ns ha confiat, el de ser «la llum del món», i no ens «amaguem sota el mesuró» que tot ho mesura i inhibeix les capacitats creatives. Aquestes, amb la seva «brillantor», il·luminen «tots els qui són a la comunitat» d'homes i dones del «món». Jesús ens ho repeteix de forma imperativa: «Que brilli així la vostra llum davant els homes», sense fronteres de races ni religions, que brillin tots aquests punts de llum que es van encenent per pura simpatia i s'interrelacionen sense cap mena de xarxes, en sintonia els uns amb els altres, una sintonia que generen «les bones obres» i que constitueixen la corona de la creació que «glorifica el nostre Pare que està en els cels». Els cels, la terra i el món s'han fos en un himne d'acció de gràcies.

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I)

Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 1)

FEBRER

5. DIUMENGE

Diümenge V de durant l'any (F), Verd. Lectures: Isaïes 58,7-10 / Salm 111 / 1 Corintis 2,1-5 / Mateu 5,13-16
SANTORAL: Àgata, vg. i mr.; Calamanda, vg. i mr.

6. DILLUNS

Sant Pau Miki (MO), Vermell. Lectures: Gènesi 1,1-19 / Salm 103 / Marc 6,53-56
SANTORAL: Sant Misteri de Cervera. Amand, b.; Dorotea, vg. i mr.; Pere Baptista, Martí de l'Ascensió i Francesc de Sant Miquel, mr.

7. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 1,20-2,4a / Salm 8 / Marc 7,1-13
SANTORAL: Coleta, rel.; Ricard, rei; Teodor, mrs.

8. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 2,4b-9.15-17 / Salm 103 / Marc 7,14-23. O bé: Sant Jeroni Emilià (ML), Blanc; Santa Josefina Bakhita (ML), Blanc.
SANTORAL: Elisenda, vg.

9. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 2,18-25 / Salm 127 / Marc 7,24-30
SANTORAL: Apol·lònia, vg. i mr.; Miquel Febres, rel.; Nicèfor, mr.

10. DIVENDRES

Santa Escolàstica (MO), Blanc. Lectures: Gènesi 3,1-8 / Salm 31 / Marc 7,31-37
SANTORAL: Silvà, b.; Sotera, vg. i mr.

11. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Gènesi 3,9-24 / Salm 89 / Marc 8,1-10. O bé: Mare de Déu de Lourdes (ML), Blanc.
SANTORAL: Benet d'Anià, ab.; Desideri, b.; Eloïsa, vg.

Sal i llum

A força d'escoltar aquests dos termes sempre junts, com si fossin una sola cosa, no m'havia adonat que, de fet, expressen dues maneres contraposades i complementàries, totes dues necessàries, de viure la fe en el món. Quan som sal, tot i mantenir en nosaltres allò que ens configura com a cristians, ens dissolem discretament i de forma individual en el nucli de relacions i de realitats que ens envolten. Si som fidels a l'Evangelí i mantenim la salabor, aquesta realitat es transforma en el seu conjunt, veu potenciat el seu sabor natural, el seu sentit. M'encanta la imatge, perquè, d'una banda, a nosaltres ens imagina no pas tancats a casa, sinó immersos en el món, sense afany de protagonisme, colze a colze amb tothom. Pressuposa també que el conjunt guanya amb el punt de sal, però que ja té un gust propi que val la pena potenciar i assaborir. Una imatge que posa en valor i en positiu el món i que ajuda a fer una Església de frontera o, «en sortida», que es diu avui, per portar els valors de l'Evangelí als llocs on vivim, treballem i ens movem, des de dins i des de baix, i tenint en compte la pluralitat d'opcions personals. Una bona forma de desactivar la temptació d'imposar els valors cristians dins de la

societat civil a partir del poder. Val a dir que si, amb aquest esperit, els cristians ens haguéssim compromès seriosament en el camp de la política, del sindicalisme i de l'associacionisme, segurament no hauríem arribat als graus de corrupció i de desmantellament de l'Estat de Benestar que vivim i que fonamentalment paguen els sectors més vulnerables de la nostra societat. L'altra imatge és la de la llum. Aquí no es tracta de dissoldre's, al contrari. Es tracta de convertir-se en punt de referència. I aquí calen dues coses: que realment no ens faci por anar a la fosca, és a dir, deixar les nostres il·luminades zones de confort per anar a les perifèries existencials, en expressió afortunada del papa Francesc: allà on hi ha patiment, dubte, incertesa, malaltia... I

Ser sal o esdevenir llum comporta viure amb autenticitat els valors del Regne de Déu

que mantinguem encesa la flama interior, cosa que ve a ser com la prova del cotó de la nostra fe, en la línia de la famosa frase de Rahner: els cristians del futur (de tots els temps, jo crec) o serem místics o no serem. La «connexió amb la font», l'espiritualitat, la vida de pregària, són part de la nostra identitat cristiana, cosa que no s'ha de confondre amb una assegurança contra els dubtes, els errors o els pecats. I que, com molt bé diu Juan Martín Velasco, tampoc no va associada necessàriament a no sé quines il·luminacions extraordinàries, sinó que es mou en el camp de la quotidianitat. Aquesta connexió és el que realment ens guia en la nostra foscor i ens salva —no pas per mèrits propis— d'ideologies i idolatries. I aprofito l'avinentsa per recomanar-vos la lectura d'aquesta esplèndida novel·la de Sushaku Endo, *Silenci*, que Scorsese ha convertit en una pel·lícula que encara no he tingut ocasió de veure i que té la gràcia de posar enmig de l'escepticisme del nostre món el nucli més pregon de la fe. Ser sal o esdevenir llum no comporta en absolut fer proselitisme, comporta senzillament viure amb autenticitat els valors del Regne de Déu i en són un fruit gratuït.

El sant

Per Eduard Brufau

Sant Martí de l'Ascensió

Els segles XVI i XVII l'expansió del cristianisme occidental va produir nombrosos màrtirs, especialment a Àsia. Un dels molts missioners que va donar així testimoni de la creu salvífica de Jesucrist va ser sant Martí de l'Ascensió (c. 1567 – 1597). Nascut a Guipúscoa va estudiar a la universitat d'Alcalá, on se li va despertar la vocació religiosa i missionera i va entrar als franciscans. El seu objectiu era ser enviat al Japó però abans va predicar a Mèxic i a les Filipines. Quan finalment va ser destinat a terres nipones va estudiar japonès fins a obtenir-ne un gran domini i poder predicar en aquesta llengua a Osaka. També es va dedicar a tenir cura dels pobres i els malalts, especialment dels

leprosos, i per tot plegat va aconseguir nombroses conversions al cristianisme. L'activitat missionera de sant Martí de l'Ascensió i altres companys franciscans va començar a aixecar les suspicacions de les autoritats, que els van arrestar i executar. Va ser canonitzat l'any 1862 per Pius IX.

Mercè Solé

Membre de l'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (msoletey@gmail.com)

El Papa declara venerable sor María Rafaela

Lilian A. Carrasco Guzmán

Superiora general de les Missioneres dels Sagrats Cors de Jesús i Maria

El 21 de desembre passat, el papa Francesc va declarar venerable la fundadora de les Missioneres dels Sagrats Cors de Jesús i Maria. La notícia va ser rebuda amb gran alegria per les Missioneres escampades a diferents llocs del món, pels laics i laiques associats a la Família Religiosa i per tantes persones amigues i admiradores de sor María Rafaela.

Aquest reconeixement de les virtuts heroïques de la serventa de Déu sor María Rafaela arriba precisament en l'any en què la congregació celebra el 125è aniversari de la fundació. Cosa que fa que hagin acollit el fet com «un regal i confirmació que estan en temps de gràcia».

Sor María Rafaela va néixer a Mallorca el 2 de gener del 1814. Va fundar la congregació el 29 de gener del 1891 i va morir al seu poble natal el 8 de març del 1899. Dona caritativa i sensible a les necessitats de les persones, sobretot a les de condició humil. Des de la fe i confiança en Déu, va saber posar-se al servei de l'Església a través de la catequesi, exercicis espirituals

i la promoció de la dona del seu poble. La seva gran aspiració va ser apropar les persones a Déu, amb la senzillesa, humilitat i acollida pròpia dels cors de Jesús i Maria.

La congregació continua fent vida el carisma de la seva mare fundadora en diferents llocs d'Espanya, la República Dominicana, Puerto Rico, Mèxic, Guatemala, Ruanda i Uganda. A Catalunya són presents a Valldoreix, Centelles, Torelló i Sant Pere de Torelló.

La causa va ser oberta a Mallorca el 1989. El procés diocesà va ser declarat vàlid per la Congregació de la Causa dels Sants el 29 de gener del 1993. El 9 de març del 2016, el Congrés de consultors teòlegs va donar el seu vistiplau sobre la vivència i pràctica heroica de les virtuts en la persona de sor María Rafaela. El 13 de desembre d'aquell mateix any, l'assemblea dels cardenals també es va pronunciar positivament.

Les Missioneres dels Sagrats Cors donen gràcies a Déu per aquest pas en el procés de canonització de la seva fundadora i ens animen a continuar pregant amb més fe i esperança perquè aviat sigui proposada com a model de santedat en l'Església.

El crit del pobre

M. Antonia Pedrosa Pascual

En aquests temps amb els quals ens toca viure i convida em fixo en tanta multitud d'emigrants que abandonen els seus països d'origen perquè estan sotmesos a situacions inhumanes de tot tipus (polítiques, econòmiques, socials, de guerra, de fam...). Molts milers moren en l'intent de creuar fronteres i mars, d'altres arribaran a la llibertat somiada que, més tard, pagaran amb patiments i llàgrimes en països on no són ben vistos, explotats i rebutjats per la societat. La justícia, com tants altres cops, es posa una bena als ulls.

Arran de tot això recordo que va sortir un document, ja fa força anys, de l'exgeneral dels Carmelites, P. Joseph Chalmers, amb el títol *El Senyor escolta el crit del pobre*, que per casualitat va caure a les meves mans i el vaig llegir amb fruïció franca. Anava adreçat als carmelites sense determinar si del Primer Orde o del Segon, però jo, com a Terciària, aviat em vaig sentir identificada amb el document i amb tot el què s'hi deia. En acabar la lectura vaig descobrir que s'adreçava a tota la Família Carmelitana.

El document en qüestió parlava d'Elies i de desert, per això vaig agafar la Bíblia i vaig llegir el llibre dels Reis, on parla extensament d'Elies, pare i inspirador de l'Orde del Carme. El profeta, que estava encès en el zel del seu Senyor, el Déu dels Exèrcits, se'n refia i es deixa endur pel camí que l'Altíssim li marca fins al final tot i el seu cansament. Sent la veu de Jahvé que li diu: «Aixeca't, Elies, que el camí és llarg...»

És el que nosaltres hem de fer com

Elies, caminar sense cansar-nos confiant en el Senyor i sempre sota la seva mirada; serà llavors quan pel camí sentirem el crit i el plor dels pobres que ens allarguen la mà suplicant una mirada de misericòrdia i una miqueta d'amor. Així que, com a carmelites, amb tot el que suposa la paraula «carmelita» hem de ser sempre al costat d'aquests germans que si els mirem llargament hi descobrirem la figura de Jesús i la necessitat i misericòrdia que reclamen.

Cal viure els valors de l'acollida, de l'hospitalitat, sentint atentament el seu plor i ser solidaris. Serà quan la seva presència enriqueixi el nostre cor i deixarem el més mesquí fora. D'altra banda, hem de creure que quan els donem la mà els ajudem en la integració

social, procurant oferir-los assessoria i assistència social pensant que de tot això estan molt necessitats. El seu crit ens fa descobrir aquella llarga llista d'imprescindibles.

Així mateix, procurem crear i col·laborar en centres d'acollida sense por de perdre temps o de ser poc valorats lluitant contra l'opinió pública que generalment s'oposa a la immigració perquè el crit del pobre sempre incomoda. Amb tot, diguem la veritat, hi ha molts voluntaris que donen la mà als germans però encara en falten més.

Fora de la llei de la criminalització, de la il·legalitat, a ningú no podem anomenar il·legal... cal estimar i ser al seu costat per donar-los la mà, no el peu. Igualment treballar perquè es

condoni el deute extern.

Bé diu Jesús: «Benaurets els pobres, d'ells és el Regne dels cels. Els que ploren seran consolats, als perseguits per causa de la injustícia: vostre és el Regne del meu Pare.»

Que les ONG prenguin partit i es comprometin seriosament a lluitar perquè desaparegui tanta magnitud d'injustícies humanes. En aquest sentit felicito amb sinceritat KARIT. Solidaris per la Pau, l'ONG carmelitana, declarada d'utilitat pública, que des de fa 20 anys treballa en favor del Tercer Món. Tant de bo que el treball d'uns i altres serveixi de veritat per ajudar els més pobres i necessitats, que s'acabi la immigració, l'odi, les guerres i que el món respiri pau, aquella pau tan justa i desitjada.

Jubilats

Els jubilats i els ancians constitueixen el sector social més feble i vulnerable de la societat. Darrerament creixen informacions i rumors sobre les mesures que s'adoptaran per als pensionistes i a part de creure que són totalment injustes, omplen de por el col·lectiu. Es diu que ja s'acaben les reserves per a les pensions; que els trauran part dels diners que reben, suprimint pagues extres; que hauran de pagar més pels medicaments, etc.

Així, augmenta el neguit pel futur en uns moments en què ja no es poden adoptar solucions personals, veuen com minven les forces i necessiten més diners per viure amb dignitat. Un govern hi és per mirar d'augmentar el benestar de la societat que dirigeix i té el deure de considerar la justícia i fragilitat dels seus sectors i, per descomptat, no aprofitar-se mai de la seva feblesa. El que ara es necessita és una definició dels plans del govern respecte dels pensionistes, que ara per ara no està gens clar.

PILAR PEÑA SAIZ
Barcelona

Noces d'or

He viscut una experiència molt positiva que voldria compartir. El meu marit i jo hem celebrat les noces d'or. Tota la família i amics plegats. Vam començar amb la celebració de l'eucaristia, oficiada pel nostre fill, sacerdot. En l'homilia, ens va dir que havíem de ser sal, igual com fem servir el saler a la taula per posar-ne al menjar. De forma semblant, hem de donar als

Mitjans dolents no porten a fins bons

El papa Francesc ha apel·lat a la no-violència com la manera pròpia del cristià a l'hora d'actuar en política. Mitjans dolents no porten a fins bons. Aquesta és la clau a la Doctrina Social de l'Església. I molt més des que la capacitat de destrucció de què disposen un bon nombre de països és total. No es tracta de cedir a la violència o d'inhibir-se davant l'exercici de la legítima defensa. Es tracta de comprometre's des d'una cultura de la no-violència en els fins, però també en els mitjans.

El maquiavel·lisme no és cristià, de la mateixa manera que la no-violència no és ingenuïtat. L'aposta és per un ordre pacífic, just i veritable. L'aposta pel que ens ofereix la fe mostra lliçons sobrades de l'eficàcia d'una mentalitat decidida, compromesa, constructiva i creadora.

PEDRO J. PIQUERAS IBÁÑEZ
Girona

altres el millor de nosaltres mateixos en la convivència diària i veure cadascú com un do, acollint-lo, estimant-lo. A mi m'ajuda, em serveix de recordatori. Després, vam tenir la festa, un dinar, en què no van faltar l'alegria i compartir amb tots l'esdeveniment, cantant i ballant sevillanes i tangos. L'obsequi que vam oferir va ser un saler amb sal i una etiqueta enganxada en què es llegia la frase «Noces d'or i seguim».

ANA MARÍA DEL VALLE BUENO
Barcelona

La nostra societat és solidària?

La pregunta no és retòrica. Té relació amb el que ha passat recentment a la plaça de la Gardunya de Barcelona, a prop del mercat de la Boqueria. Un ancià va ser atacat i

rebolcat pel terra per tres gossos grans, propietat d'un hippie assidu de la plaça, que sempre els porta deslligats i sense morrió. Hi havia molta gent en aquell moment, però ningú no va intervenir per auxiliar l'ancià atacat, ni tan sols l'amo dels animals, que va escapar corrent amb ells fins a la plaça de Sant Agustí, als voltants de la qual viu.

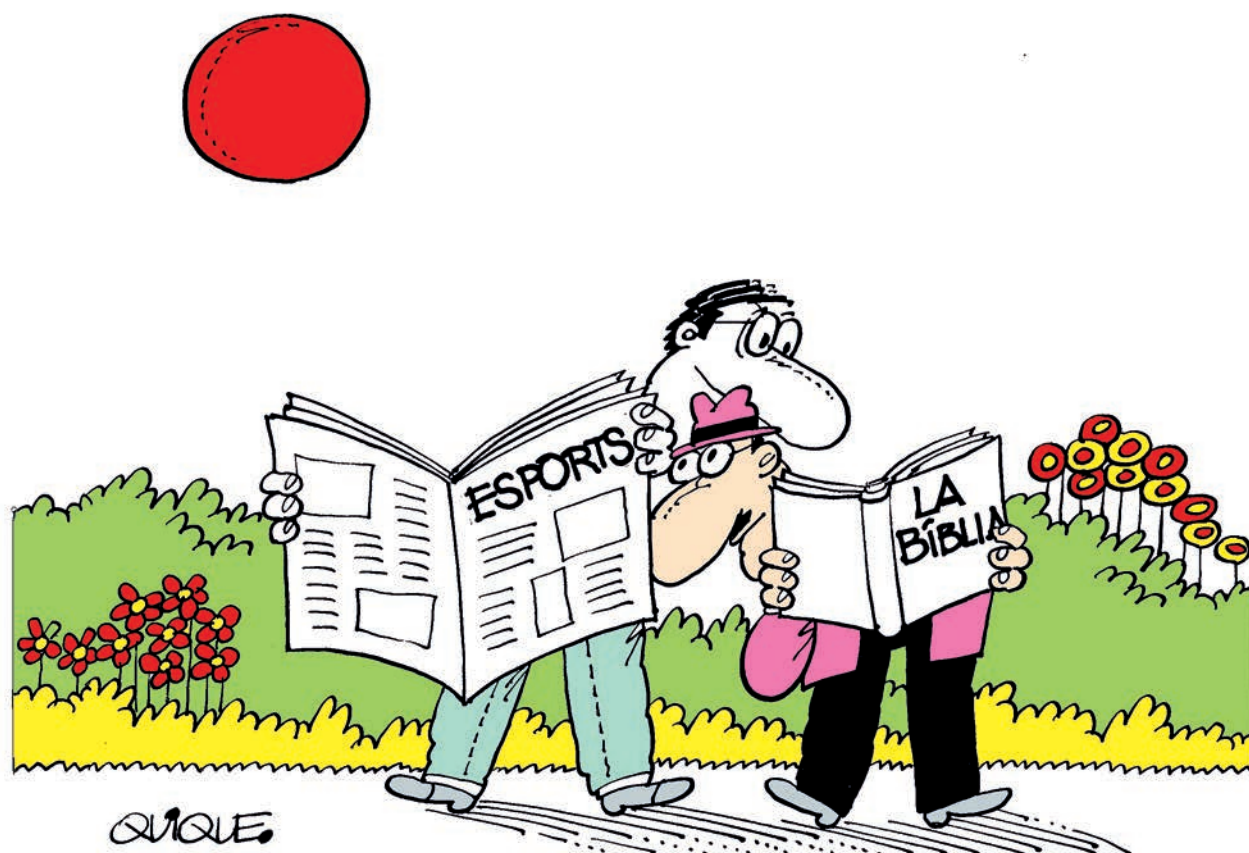
Ningú no va tenir el detall de trucar a emergències demanant auxili en una agressió canina que podria haver estat molt greu. L'ancià va quedar estirat a terra, es va aixecar com va poder, amb mossegades a les cames i els pantalons destrossats, i va acudir tot sol al centre d'urgències Perecamps.

Repeteixo: la nostra societat és solidària? O tot es limita a uns cartells que posin *Welcome refugees?*

JOSÉ GUTIÉRREZ RODRÍGUEZ
Barcelona

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Temptacions

Per què Déu permet que siguem temptats? No li sembla que la vida cristiana seria més fàcil sense proves i aquestes temptacions que ens turmenten? Com podem vèncer les temptacions?

Aquests anys he dedicat un parell de columnes al tema de la temptació i del seu sentit. Amb tot, cal recordar algunes coses fonamentals. El CEC ensenya que els pecats són fruit del consentiment a la temptació. Demanem al nostre Pare que no ens hi deixi caure. Al Parnostre demanem a Déu que no ens deixi prendre el camí que porta al pecat, ja que estem immersos en un combat «entre la carn i l'Esperit». Aquesta petició implora l'Esperit de discerniment i de força. No hem de confondre sense més «prova» i «temptació». L'Esperit Sant ens fa discernir entre la prova, necessària per al creixement espiritual, i la temptació, que porta al pecat i la mort. Des del punt de vista purament humà, veiem que evitar les proves i dificultats als infants i joves és fer-los un flac favor. Només es recullen personalitats dèbils i immadures. Cal recordar igualment que Déu mai no ens posa a prova més enllà de les nostres forces. També hem de distingir entre «ser temptat» i «consentir» en la temptació. Finalment, el discerniment desemmascara la mentida de la temptació: aparentment el seu objecte és «bo, seductor a la vista, desitjable» (Gn 3,6), mentre que, en realitat, el seu fruit és la mort. Aquesta vida fàcil que anhelem no és cristiana. Ho ha recordat fa poc el papa Francesc: «Una vida cristiana sense temptacions no és cristiana: és ideològica, és gnòstica, però no és cristiana. Quan el Pare atreu la gent cap a Jesús, n'hi ha un altre que atreu de forma contrària i et fa la guerra a dins!» Es tracta d'una lluita «per vèncer, per destruir l'imperi de Satanàs, l'imperi del mal». I ens plantejava: «Sento aquesta lluita al cor? Entre la comoditat o el servei als altres, entre divertir-me una mica o fer oració i adorar el Pare, entre una cosa i l'altra, sento la lluita?» Ens diu també el Catecisme que aquest combat i aquesta victòria només són possibles amb l'oració. Mitjançant la pregària, Jesús és vencedor del Temptador. L'oració és el mitjà per discernir i vèncer en la temptació i, per descomptat, la prudència d'evitar les ocasions de pecat.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

La religió digital i el jovent

Presentat el llibre «Adolescents, joves, religions i tecnologia. El cas català»

Miquel Àngel Codina
Barcelona

La Sala Pere Casaldàliga de la Llibreria Claret va acollir el dijous 19 de gener la presentació del llibre *Adolescents, joves, religions i tecnologia. El cas català*. La publicació és el resultat de la recerca de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura, subvencionada per la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya. L'acte va ser organitzat per l'Observatori Blanquerna i Catalunya Religió amb la col·laboració de la Fundació Claret.

Hi van participar el P. Màxim Muñoz, president de la Fundació Claret; el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona; Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos; Miriam Díez, directora de l'Observatori Blanquerna; el teòleg i educador Eloi Aran, creador del portal web CatReligió a l'aula, i la periodista Alba Sabaté, membre de l'Observatori Blanquerna.

«Aquest llibre aporta una sèrie de dades molt significatives a l'entorn de tres realitats ben complexes: el jovent, la religió i la tecnologia. Una de les conclusions de l'estudi és que els joves fan servir de manera força discreta la tecnologia en l'àmbit de la fe», va dir el P. Muñoz. I va afegir que «constatem la dificultat que els joves integrin l'experiència religiosa en el seu món; no ho tenen fàcil, sobretot en el context sociocultural actual».

Creativitat enriquidora

Miriam Díez va parlar de la gènesi del projecte: «Des de l'Observatori Blanquerna pensem que es parla profusament dels joves, però en sabem ben poca cosa. Aquesta ha estat la motivació principal de l'estudi que hem dut a terme. Cal escoltar els joves, ja que és enriquidora la creativitat que poden aportar; per exemple n'hi ha que han ideat videojocs de temàtica religiosa. Necessiten activitats divertides i formatives per sortir de l'aïllament digital en què es troben.»

La periodista va posar en relleu que l'objectiu principal d'aquesta iniciativa era «investigar la influència i el consum de la religió digital per part dels adolescents i joves catalans». El terme *religió digital* aplega tots aquells webs, apps, eines i jocs vinculats amb alguna de les tretze confessions presents a Catalunya. També va informar que

La presentació va tenir lloc a la Llibreria Claret.

el llibre s'ha editat en dues versions, en català i en anglès, «perquè l'hem volgut presentar a diversos països europeus: Itàlia, Grècia, República Txeca, Croàcia...».

Els joves que s'han enquestat tenen entre 12 i 18 anys i resideixen a les províncies de Barcelona —llevat de la capital catalana—, Girona, Lleida i Tarragona. «Un 65% dels joves ens han dit que són creients, però només un 16% fan servir eines digitals relacionades amb el fet religiós», va assenyalar Alba Sabaté. Va classificar els perfils dels enquestats en tres blocs: creients actius (són practicants i la majoria pertany a confessions minoritàries), creients passius (no són practicants) i no creients.

Tot seguit, els assistents a la presentació del llibre van poder contemplar un vídeo que reflectia el testimoni d'uns quants entrevistats. Un d'ells va reconèixer que «estem utilitzant les tecnologies com a mitjà per difondre la religió».

L'essència de la religió

En la seva intervenció, Eloi Aran es va mostrar convençut «de la necessitat de la classe de Religió a les

La publicació és el resultat de la recerca de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura

escoles, atès que per a molts joves és l'únic lloc, a més dels mitjans digitals, on poden rebre informació sobre el transcendent». Va recordar que el 70% del patrimoni cultural català és d'arrel cristiana. Així mateix, va revelar que és partidari «d'una ciberteologia a través d'Instagram, Facebook...» i «del lideratge d'algunes persones que poden esdevenir models per als joves, com ara els agents de pastoral juvenil». Aran va opinar que «l'espai virtual ha d'incorporar l'essència de la religió».

Per la seva banda, Enric Vendrell va explicar que «la Direcció General d'Afers Religiosos, des de la seva creació (any 2000), ha volgut elaborar un

mapa de les religions a Catalunya; cal conèixer quines comunitats religioses hi ha al país». Des de l'any 2013, s'han efectuat tres convocatòries per tal de subvencionar treballs de recerca universitària amb la religió com a eix vertebrador. «Precisament un dels treballs corresponents a la convocatòria del 2015 és aquest que ara presentem en format de llibre: *Adolescents, joves, religions i tecnologia. El cas català*».

«Aquest volum analitza el consum de religió digital entre els joves catalans no metropolitans. Estan immersos en aquestes eines digitals des del seu naixement», va observar el cardenal Lluís Martínez Sistach. «Amb totes les dades que ens proporciona el present estudi —va prosseguir l'arquebisbe emèrit de Barcelona— caldria preparar una programació pastoral adreçada a tots aquests joves i presentar una antropologia específica per a ells.»

El cardenal també va dir que «el llibre es publica en el moment eclesial més adient, ja que recentment el papa Francesc ha presentat el document preparatori de la XV Assemblea General Ordinària del Sínode dels Bisbes, que se celebrarà el mes d'octubre del 2018 sota el tema *Els joves, la fe i el discerniment vocacional*».

«Estimats fills, avui us convido a pregar per la pau. Pau en els cors, pau a les famílies i pau al món. Satanàs és fort i vol posar-vos a tots contra Déu, fer-vos tornar a tot el que és humà i destruir en els cors tot sentiment cap a Déu i les coses de Déu. Fills meus, pregueu i lluiteu contra el materialisme, el modernisme i l'egoisme que el món us ofereix. Fills meus, opteu per la santedat i jo, amb el meu Fill Jesús, intercedixo per vosaltres. Gràcies per haver respost a la meva crida.»

Missatge de la Reina de la Pau, 25 de gener del 2017

Subscripció bimestral gratuïta Eco Mª Reina de la Pau: «Amics de Medjugorje»
C/ Sant Ignasi, 26 -1r - 08700 IGUALADA; Edició en castellà: C/ Mare de Déu dels Àngels, 32 - 08221 Terrassa (Barcelona)
Comandes llibres: hijosdemedjugorjeespana@gmail.com - Tel. 629 792 849 / 676 059 594
www.mensajerosdelareinadelapaz.org www.virgendemedjugorje.org

Nou coronament del campanar de l'església de Sant Jaume d'Ulldemolins

Es tracta d'una cúpula, d'estructura metàl·lica i forma semiesfèrica

Joan Boronat
Ulldemolins

L'església parroquial d'Ulldemolins, a la comarca del Priorat, llueix des de fa unes setmanes el nou coronament del campanar. Al llarg del temps, aquesta part de la façana ha comptat amb diverses reconstruccions a causa de l'impacte de diferents llamps, i la restauració de l'església i consolidació dels seus fonaments, entre els anys 1983 i 2002.

Des del 1993 i fins al 2015, al campanar hi havia un cupulí, projectat per l'arquitecte Xavier Climent, però l'entrada d'aigua i el fort vent van provocar que, amb el temps, es fes malbé. Per aquest motiu, s'ha realitzat un nou projecte que respon a tres objectius: donar unitat al conjunt recuperant la volumetria original, fer una estructura lleugera per tal de no afectar l'estabilitat del campanar i evitar l'entrada d'aigua per no malmetre la construcció existent i millorar la conservació dels elements.

El nou coronament, projectat per l'arquitecta Emilia Juan-Dalac, presenta una cúpula de forma semiesfèrica, amb lluentó i creu, per tal d'aconseguir la volumetria original dissenyada per Mn. Jaume Amigó a finals del segle XVI. En cap moment s'ha pretès la restitució del seu aspecte original, amb el sistema constructiu i materials de l'època.

La cúpula, d'estructura metàl·lica de vuit tubs corbats i cobriment mitjançant xapa de zinc, té un diàmetre de 5,60 m i una alçada

Amb aquesta cúpula s'aconsegueix la volumetria original dissenyada per Mn. Jaume Amigó a finals del segle XVI

total de 4,50 m. Per evitar el contacte visual amb el monument original i diferenciar l'actuació amb respecte, la cúpula queda separada uns centímetres del cos cilíndric existent, tot deixant clara la bellesa actual del campanar que, sense cúpula, és una realitat amb valor arquitectònic d'estil propi.

L'església parroquial de Sant Jaume Apòstol és una obra del més pur estil renaixentista, projectada per Mn. Jaume Amigó, fill d'Ulldemolins, sota la direcció de Pere Blai, entre els anys 1584 i 1590. La façana, feta de carreus encoixinats als angles, té al centre la portada monumental, i a l'esquerra s'alça el campanar.

Cloenda del 25è aniversari de la URL

Redacció / Barcelona

En un acte, el Dr. Josep Maria Garrell, rector de la Universitat Ramon Llull, va comentar que es mostra optimista per la recuperació i creixement del nombre d'estudiants després d'un període de crisi econòmica. «Des del seu naixement, l'any 1991, han passat per les nostres aules 72.000 titulats que acrediten l'èxit d'un model educatiu basat en la docència de qualitat, innovadora i centrada en la persona. La universitat, durant aquest quart de segle, ha passat de tenir 3.144 estudiants a més de 19.000, i de començar amb una oferta de 17 titulacions oficials a oferir-ne 106», va afirmar el rector. Va destacar també «l'increment dels estudiants estrangers, que ha arribat al 15% en l'últim curs, duplicant així la mitjana del sistema català».

Una de les principals fortaleses de la URL és la seva proximitat amb el món empresarial. Té signats 4.000 convenis de pràctiques, 350 dels quals amb multinacionals. Actualment és l'única universitat catalana, i una de les tres espanyoles, present en la darrera edició del *Rànking Times Higher Education* en ocupabilitat. Avui dia la URL compta amb 56 grups de recerca, la gran majoria reconeguts per la Generalitat de Catalunya, que realitzen una recerca d'alt nivell.

Campanars

Queralbs

L'església parroquial de Sant Jaume d'aquesta població del Ripollès és bàsicament romànica, del segle XII, engrandida cap al 1600. Consta d'una nau coberta amb una volta de canó apuntada i avui arrebossada. Està capçada per un absis semicircular sense decoració exterior i amb paraments de maçoneria de lloses mig picades. Un transsepte amb el terra una mica més alt que el de la nau fa que el temple tingui planta de creu llatina.

El que destaca sobretot és l'atri, situat a la banda de migdia. El forma un porxo obert per sis arcs de punt rodó que descansen en cinc fines columnetes situades damunt d'un podi. Els seus capitells figuratius bellament esculpits són atribuïts a artistes dels tallers del Rosselló. Tot el conjunt és una obra feta de marbre. El portal en arc de mig punt queda obert en

Artur González

aquest punt, sota porxo. La nau fa una llargada de 23 metres, una amplada de 6,60 i una alçada de 8; unes mides notables.

El campanar, en canvi, no estroba a

l'alçada del temple. És obra tardana i merament funcional, sense cap signe distingit. Queda bastit amb murs de paredat d'un material marronós amb carreus blanquinosos a les cantone-

Delfí Dalmau i Argemir

res. Està coronat per una cornisa i una teulada piramidal de lloses amb una creueta al cim. La cel·la o sala de les campanes està oberta amb dues finestres d'arc de mig punt al cantó de migdia on pengen dues campanes. Té obertures rectangulars a altres costats. S'arriba a la cel·la per una escala interior amb accés per una porta des de fora, al peu del campanar per la banda de tramuntana.

Es troba aixecat damunt del braç nord del transsepte, tocant a l'absis situat a llevant. Té una alçada modesta de poc més de divuit metres i el seu aspecte és més aviat xaparro, ja que les notables mides bàsiques (6,60 x 4,40 m) fan que no es vegi gens esvelt. És evident que no es correspon amb la bellesa del temple romànic. Al braç sud del transsepte hi ha una espadanya d'un ull, avui sense campana.

El món dels goigs

Els goigs escrits per sor Eulàlia Anzizu

Aquesta religiosa clarissa del reial monestir de Santa Maria de Pedralbes va morir fa cent anys. Havia nascut a Barcelona amb el nom de Maria de la Mercè Anzizu i Vila. Autodidacta des de joveneta, va ser aconsellada per Jaume Collell i Jacint Verdaguer. Als 21 anys va ingressar al cenobi de Sarrià, on la seva inquietud per la cultura la va anar situant en totes les missions conventuals al llarg de la seva vida. Va destacar el seu entusiasme per estudiar, recuperar i publicar la història del monestir, tot organitzant-ne també l'arxiu.

Va ser, a més, una poetessa reconeguda a qui el seu mentor més destacat, Jacint Verdaguer, va dedicar-li dues composicions. Inspirada autora de la lletra de quatre goigs, hi va reflectir la seva devoció envers figures molt vinculades amb la ciutat de Barcelona.

Uns *Goigs en llaor de santa Eulària*, compostos inicialment el 1900 sota el títol *Goigs en llaor de santa Eulària verge i màrtir, patrona del Sometent armat de Pedralbes*, van ser publicats el 1911. Foren inclosos al final d'una biografia de la patrona de Barcelona que havia tingut una capella dedicada al Desert de Sarrià, prop del seu monestir. Eulàlia l'havia escrit per «vindicar la seva personalitat» (Barcelona, Altés, 1911). Efectivament tota la poesia està destinada a ressaltar el paper d'adalil i defensora de les causes catalanes de la santa, ja que el seu penó era enarborat en ocasions emblemàtiques a l'Ajuntament, com el 1713, exhibit com a símbol de resistència, o quan Rafael de Casanova, en ser ferit, portava «ta bandera llorejada, honrosament destrocada/ quan defensava la Creu».

A partir d'aquest fet, tot el goig canta santa Eulàlia —nom que vol dir «ben parlada»— a través de figures retòriques ennoblides: «Altra arma-

dura no prens/ en la desigual batalla/ que amor per vesta de malla/ perquè l'amor tot ho venç» o «foch, glavi y altres horrors/ que esglaya sols de sentir-los,/ ab goig y fam d'assolir-los/ los reb com pluja de flors.» Rere unes estrofes que canten el triomf de la santa davant dels seus botxins, acaba demanant-li que «mostra a les verges ton lliuri,/ ton bell parlar als doctors,/ ta fermesa als confessors», per acabar pregant «donan's oh verge la flama/ de ton sagrat ardiment».

Uns altres goigs que va escriure acompanyats també de la biografia del sant a qui anaven dirigits van ser els *Goigs en llaor de sant Joseph Oriol*, publicats primerament al llibre *Vida de sant Joseph Oriol escrita amb motiu de sa canonisació* (Barcelona, L. Gili, 1909), i després impresos en fulls solts moltes vegades i en diferents edicions, incompletes en alguns casos i anònimes en d'altres. Torna a sortir Barcelona en lloc preferent, en els versos d'entrada que es cantaran repetidament cada vegada que s'entonaran: «Miracler de Barcelona, /consequi-nos fe i amor.»

L'ascètica vida del prevere adscrit i enterrat a la basílica del Pi i els seus

místics arrapaments donen peu a la vena poètica de sor Eulàlia en començar els versos tot escrivint: «Quan la gèlida rosada/ rabejava vostre front/ se us tornà mística font/ d'alma pura i regalada,/ que vostra ànima ha gebrada/ com un lliuri sempre en flor.» La il·lustració present correspon a una edició dels seus goigs del 1975. Estilísticament estan ben lluny de les lletres populars de la majoria de goigs, com també les 180 pàgines biogràfiques i molt documentades de la vida del sant que evidencien la gran personalitat literària de l'autora.

Devocions marianes

Uns *Goigs en llaors de Nostra Senyora del Carme*, venerada en l'església Parroquial del Carme de la Ciutat de Barcelona (Barcelona, Torrell de Reus, 1953) van tenir quatre edicions successives fins al 1961. Aquest temple diocesà, situat en ple

barri del Raval, hereu d'antigues esglésies tràgicament derruïdes, està dedicat plenament a la tasca pastoral pròpia a la qual canten les estrofes: «És l'església parroquial/ dolça llar sagrada i noble/ on s'aplega tot el poble/ com la mainada al casal.» Les seves estrofes glossen diversos moments de la vida cristiana: «De bonhora els infants/ hi rebran l'aigua gemada...»; «la innocència vindrà ací/ per aprendre la Doctrina»; «la donzella i el fadrí/ s'hi uniran en llaç sagrat»; «l'agonia del creient/ feligrès, serà endolçida.» I Barcelona torna a sortir en la tornada: «Puix vos honra eixa Ciutat/ del Carmel Reina i Senyora,/ siau nostra protectora/ Verge del mantell neval.»

Una altra devoció mariana torna a ser motiu inspirador de sor Eulàlia: la Mare de Déu de l'Esperança. La seva església està situada al costat d'on va néixer, prop del carrer Llibreteria.

Són els *Goigs a llaor de la Mare de Déu de l'Esperança* (Barcelona, Altés, 1990). Una edició commemorativa del 250è aniversari de la «reial, il·lustre i venerable congregació de la Mare de Déu de l'Esperança i la salvació de les ànimes», organisme religiós, benèfic i social de la Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona. La capella és barroca, ben conservada i amb una bonica escultura en la fornícula de la façana que representa la Mare de Déu, com la imatge d'aquests goigs. Al peu es pot llegir «de la congregacion de Nuestra Señora de la Esperanza».

Apel·latius poètics es van desgranant a través de les cobles, com: «Oh Princesa, en qui descansa/ Déu infant, rei de l'amor»; «nau excelsa que bogant/ per la mar d'ones de fel,/ porteu dolç, més de la mel,/ el pa d'àngels sacrossant»; «vara santa que a l'arrell/ de Jessé doneu florida»; «Jardí clos, cel animat/ paradís, font segellada,/ oh Maria immaculada,/ temple sou santificat.» Sor Eulàlia acaba les lloances marianes amb una exclamació final: «Puix sou astre de bonança/ que brillieu en la foscor:/ Rebi en vós nostra esperança/ les promeses del Senyor.» Una poetessa sovint oblidada quan es relacionen figures literàries del tombant del segle i que ara volem recordar aquí.

Nora Vela

<http://assocamicsdelsgoigs.blogspot.com/>

GOIGS
EN LLAOR DE SANT JOSEP ORIOL

Aborrit-lo quasi ans d'hora
d'eix món fals; heveu fugit,
que en Vós regne l'esperit
fent la carn de servidora;
per ço el Cel vos enamora
que hi teniu allà el tresor.

Vostre cor diu que estreteja
per les flames de l'amor,
fins va a fora la sardor
d'aquell forn qui guspireja;
si, si al meu que fredoreja
hi envésiu escalfor!

Lluny del món, llargues estones
conversau vora els estels
amb el Rei de terra i Cels
que us sont damunt les ones;
joh, que en deuen ser de bones
les converses del Senyor!

A l'entrar en agonia
un consol heu demanat:
que aprop vostre chorejat
fos el *Stabat* de Maria;
del Palau l'Escolania
vos fa dir: «Quina dolçor!

De, després, abandonada
la Vall trista, Cel endins,
vers el chor de serafins
emprenen suau volada,
fins que arriba, assejada,
l'ànima a la Font de l'Amor.

Des del Cel on puïreu
a regnar per sempre més,
no oblideu, com heu promès,
als que ací en el món deixàreu;
com en vida ens regalàreu
aboqueu ara el tresor.

TORNADA
Puix amb tanta fe i amor
vos teixeu brillant corona
consequiu més fe i amor
al Bisbat de Barcelona.

V/. Els teus sacerdots es revesteïsen de justícia. R/. I els teus sants se n'algren (s'algren).

ORACIÓ
O Déu, que heu distingit el vostre confessor sant Josep amb el do d'una abstinència admirable i la gràcia d'obrar guàrdies. Feu que en aquest món ens abstinguem dels pecats per poder rebre en el cel la paga de la penitència. Per *Cris* senyor nostre. Amén.

Quan la gèlida rosada
rabejava vostre front
se us tornà mística font
d'aigua pura i regalada,
que vostra ànima ha gebrada
com un lliuri sempre en flor.

Quan encà, fora de mida,
vostre cor aïseca el vol
(massa gran si per el sol
ha de consumir sa vida);
des del Cel la Verge us crida
mesurant vostre fervor.

Sa veu dolça, encantadora
vos rendíeu; i a la Ciutat
per bé nostre heu tornat
on Déu vos fa, en penyora
per eix zel que ací us devora,
dels mals nostres goridors.

Llibre de sor Eulàlia Anzizu.
Música de mossèn Josep Masvidal, Pura.
Dibuixos d'Enric Parellada i Benet Mohamad.

Diposit legal: B. 14025 - 1975
Imp. Pàvel Bot. 13 Barcelona

Ràdio Estel

senzillament... BONA MÚSICA

De dilluns a divendres de 8 h a 16 h
FÓRMULA ESTEL

Actualitats científiques

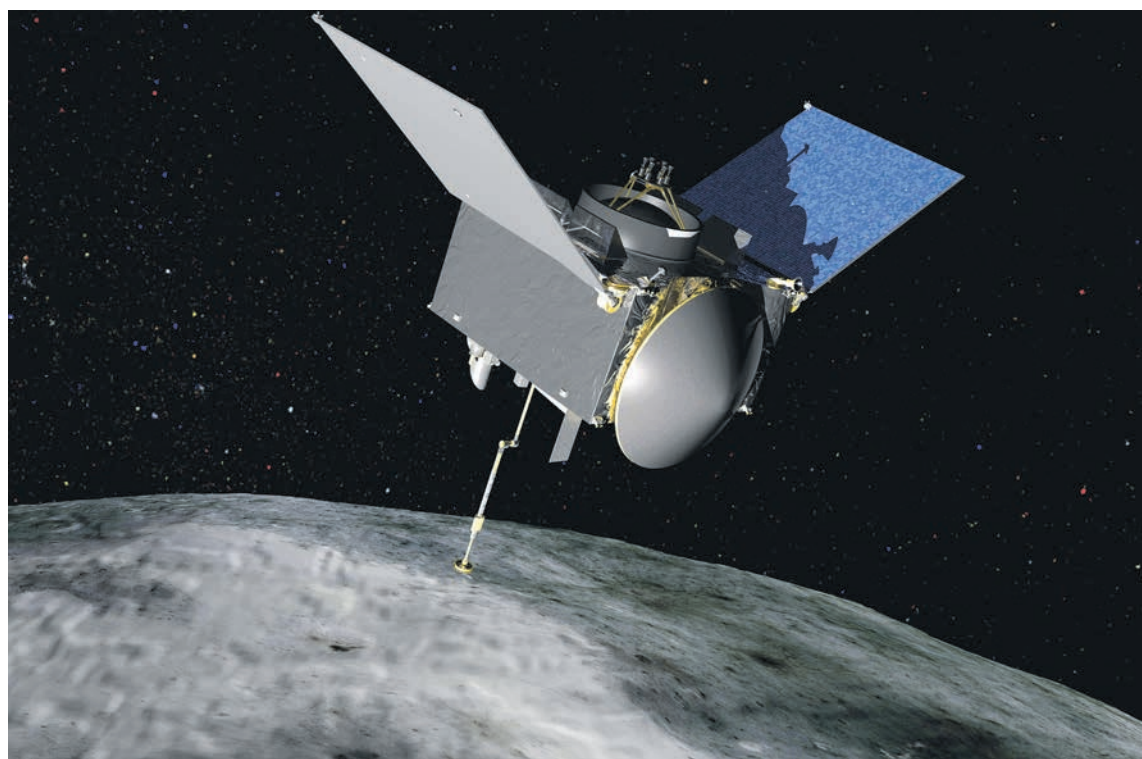
La sonda «OSIRIS-REx» cap a l'asteroide Bennu

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

No heu sentit parlar de l'asteroide Bennu? És un astre molt petit (el seu diàmetre és només de 490 metres), descobert el 1990, que té una òrbita al voltant del Sol molt pròxima a la de la Terra. Els telescopis el poden albirar cada sis anys aproximadament. Es veu que és un desplaçat del gran cinturó d'asteroides que hi ha, com sabeu, entre Mart i Júpiter. Què té de particular aquest objecte? Que la seva proximitat al nostre planeta li fa tenir una certa probabilitat (encara que no gaire gran) que un dia ens caigui a sobre. S'ha calculat que el 2135 passarà entre la Terra i la Lluna i si això li fes variar un xic la trajectòria podria impactar en la Terra a finals del segle XXII i causar gran mortaldat. Encara que el perill sigui més aviat remot, s'acordà posar-li el nom de Bennu, que és com els egipcis, en la seva mitologia, anomenaren un ocell associat a la mort.

Ara bé, la NASA decidí estudiar aquest astre tan pròxim a nosaltres i va construir una sonda, l'*OSIRIS-REx*, que ja va ser llençada a l'espai el 8 de setembre passat des de cap Canaveral (Florida), amb destí l'estudi de Bennu. Arribarà a aquest petit asteroide l'agost del 2018 per posar-se al seu voltant. El moment important del viatge serà el juliol del 2020. És quan recollirà materials de l'asteroide. Com

Recreació artística on es pot veure la sonda «OSIRIS-REx» estenent el seu braç de mostreig cap a l'asteroide Bennu (NASA/GSFC).

L'*OSIRIS-REx* tornarà a casa el 24 de setembre del 2023 i aterrarà, amb la seva càrrega, en una àrea militar del desert d'Utah. De què servirán les mostres que portarà? Diuen els astrofísics que l'anàlisi de la composició d'aquests materials pot donar llum a un

millor coneixement de com es va formar el sistema solar i, fins i tot, de com es va originar la vida. Potser és agosarat pretendre que se'n pot deduir el que no és pas tan obvi. Però és el que hem llegit que diuen. Desitgem, tanmateix, que la missió tingui èxit i, això sí, ens doni més coneixements de com és el nostre sistema solar.

ho farà? D'una manera original, com fins ara no s'havia fet mai: en comptes d'aterrar estendrà un braç i succionarà la mostra en una maniobra molt innovadora. Després d'injectar-hi un raig de nitrogen gratarà la superfície. Es calcula que recollirà com a mínim uns 60 grams de matèria. I si l'èxit no hagués estat gaire, repetirà l'operació

dues vegades més. Si la cosa va del tot bé es pot arribar a sobrepassar el kilogram de recollida. Cada operació es farà en una durada de 3 a 5 segons. Calculen que, sigui com sigui, serà la mostra de material extraterrestre més gran que arribi a la Terra, a part, és clar, del que es va obtenir de la Lluna. I, si tot va segons el pla previst,

Gent de casa

Francesc Tarafa, canonge i arxiver

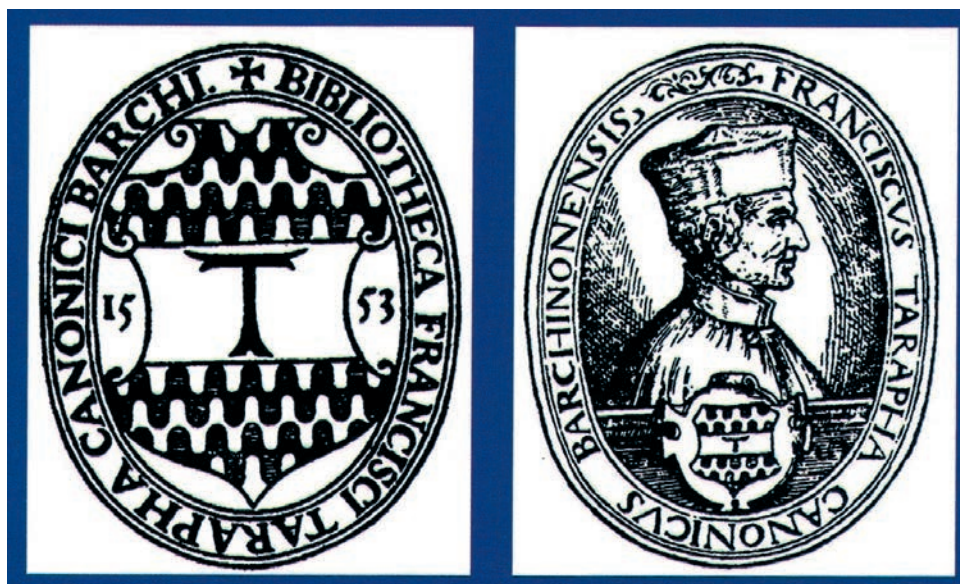
Un carrer petit, però molt important, al centre de la ciutat de Granollers porta per nom Tarafa. Francesc Tarafa va ser un religiós i savi nascut a Granollers al segle XVI, que va ser canonge de la catedral de Barcelona i arxiver del seu Arxiu Capitular, càrrec que exercí durant dècades i amb molt de zel.

Tarafa, prenent com a base documents de l'Arxiu del Capítol, de l'Arxiu Reial de Barcelona, escriptures i documents diversos que aplegaria, va formar una història de Catalunya, una de les primeres, a l'estil de l'època, titulada *Crònica dels cavallers catalans*, publicada modernament el 1952. Una història totalment fantàstica que parteix de l'any 733, quan els

moros tenien ocupada la totalitat de Catalunya i Otger Cataló, amb els Nou Barons de la Fama, els planten cara. Després passa per la vinguda de Carlemany, que dividí Catalunya en comtats i ves-

comtats. La història de Tarafa parla dels primers comtes de Barcelona, els reis d'Aragó fins a Joan II i els comtes d'Urgell, Besalú, Cerdanya, Rosselló, Empúries, Pallars i Girona. També treballà en

1526, beneficiat i des d'almenys el 1532, arxiver de la catedral de Barcelona. Va arribar a ser canonge el 1543. Va anar a Roma el 1540, el 1551 i el 1556, any en què se suposa que va morir.

Ex-libris xilogràfic de Francesc Tarafa. Any 1553.

Joan Pallarès- Personat
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

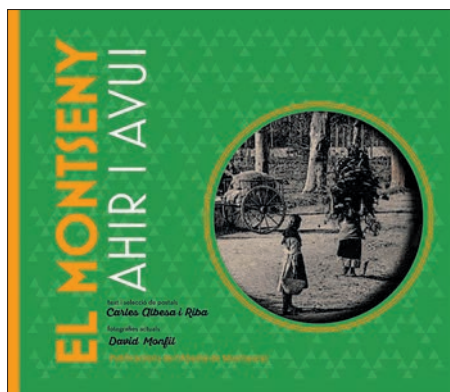

un episcopologi barceloní, un *Llibre de memòries que a perpètua memòria deuen ser conservades* i altres obres.

L'obra de Tarafa s'escampà arreu: a la biblioteca del monestir de Sant Jeroni de la Murtra, al convent de Santa Caterina de Barcelona, a la biblioteca de la reina de Suècia, una còpia que sembla que va anar a parar a la Biblioteca Vaticana.

Torres i Amat, en el seu *Diccionari crític*, parla de la seva obra, però de la seva figura no en sabem gaire. Fill del mercader Jaume Tarafa i Nadal i de Francesca Savall, filla del notari de Caldes de Montbui, tot indica que va néixer a Llerona, actual Granollers, cap al 1495. L'any 1524 era diaca; el

CARLES ALBESA i DAVID MONFIL
El Montseny. Ahir i avui
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016, 216 pàg.

Aquest llibre conté un centenar de postals del Montseny, de començament del segle XX, col·leccionades i comentades per Carles Albesa i Riba. Cada postal apareix encarada a una fotografia en color. El fotògraf David Monfil ha reproduït el mateix indret en l'actualitat i ha procurat mantenir la perspectiva idèntica que la de la postal.

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
Com aplicar «Amoris laetitia»
Claret, 2017, 86 pàg.

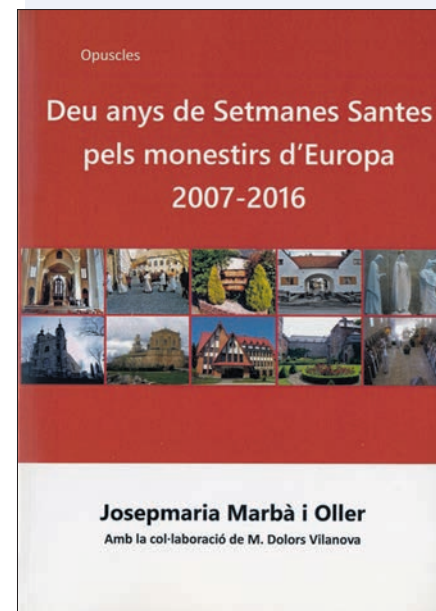
El cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona, reflexiona al llarg d'aquestes pàgines sobre l'exhortació apostòlica *Amoris laetitia* amb la finalitat de contribuir una mica a posar en relleu la riquesa del contingut amb què ens ha obsequiat el papa Francesc i el treball pastoral que ens ha deixat com a pastor de tota l'Església.

DÍDAC P. LAGARRIGA
Del teu germà musulmà
Fragmenta, 2016, 138 pàg.

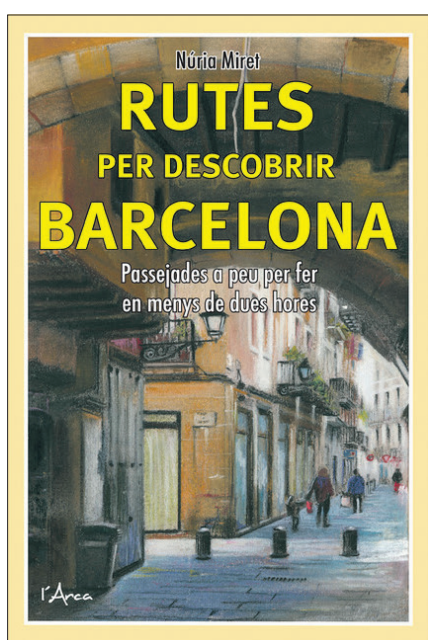
Aquest volum ens convida a descobrir l'islam silent i místic, un islam no exempt d'un intens vessant social i cultural que cerca sempre la trobada amb l'altre. L'autor ens fa entrar en el recinte del diàleg interreligiós: el destinatari de les cartes (Charles de Foucauld, el lector o la mateixa necessitat d'explicar-se) és el seu *alter ego* i alhora també és l'*altre*.

JOSEPMARIA MARBÀ i M. DOLORS VILANOVA
Deu anys de Setmanes Santes pels monestirs d'Europa (2007-2016)
Autoedició, 2016, 280 pàg.

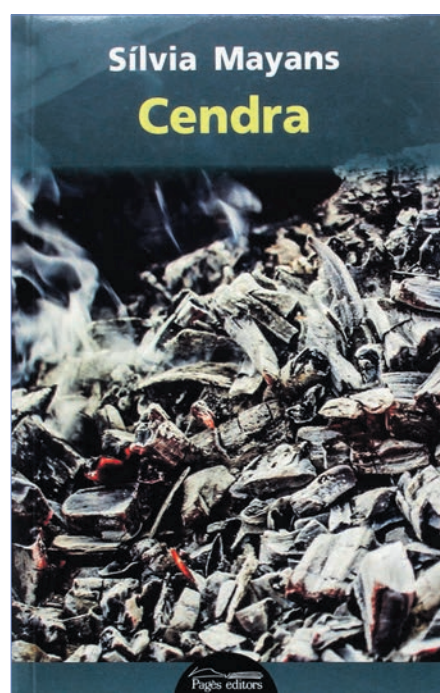
Un recull de deu pelegrinatges anuals a monestirs i abadies d'arreu d'Europa per tal de viure la Setmana Santa i gaudir de la universalitat de l'Església catòlica. Aquest és l'objectiu essencial d'aquest llibre que recull les nombroses experiències, de recolliment i pregària, però també d'esbarjo, tertúlies i passejades, de la Fundació Setmana Santa.

NÚRIA MIRET
Rutes per descobrir Barcelona
L'Arca, 2016, 288 pàg.

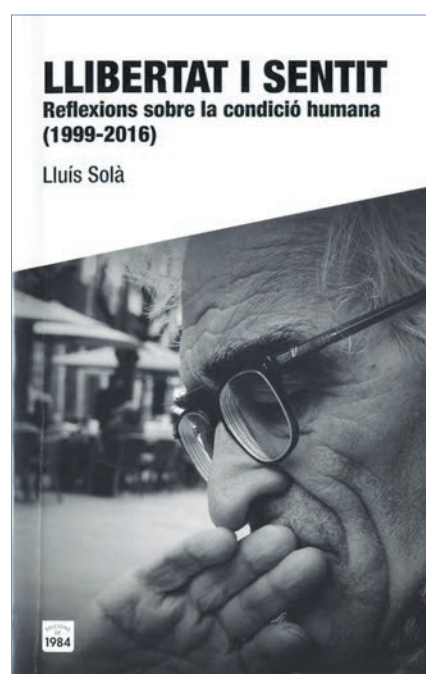
Del Besòs al Llobregat, de Collserola a la platja del Bogatell, aquesta obra ens mostra una sèrie de rutes —històriques, literàries, gastronòmiques o artístiques— que ens ajudaran a redescobrir la ciutat de Barcelona i el seu valuós patrimoni sociocultural. Recorreguts sorprenents que passen desapercebuts al vianant i que no solen trobar-se a les guies turístiques.

SÍLVIA MAYANS
Cendra
Pagès, 2016, 318 pàg.

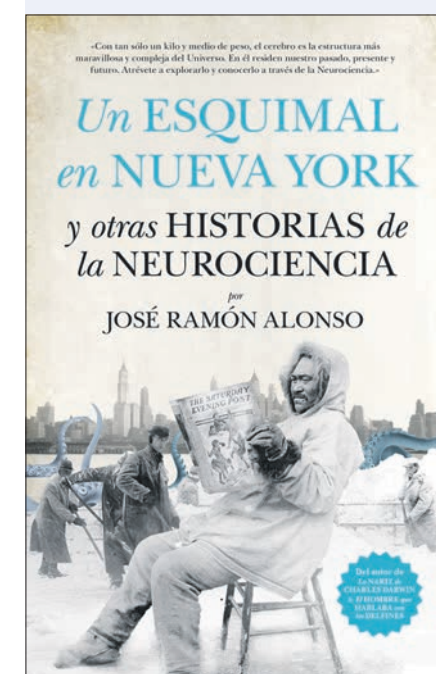
L'Elíades, fotògraf i investigador eventual, es troba embolicat en nous misteris per les terres de l'Ebre. Un terrible incendi, assassinats, empresaris sense escrúpols i la recerca d'una família dispersada després de la guerra civil, el portaran des d'Arnes cap a Horta de Sant Joan, Alcanyís, etc. Un mosaic de personatges tocats per les dures circumstàncies de la vida.

LLUÍS SOLÀ
Llibertat i sentit
Edicions de 1984, 2017, 702 pàg.

El polifacètic Lluís Solà es proposa en aquest volum reflexionar seriosament sobre el sentit i el valor de tota una sèrie d'elements que sempre han estat al cor, a la ment i a la boca de l'ésser humà: la llibertat, la justícia, l'amor, l'art, la ciència... en definitiva, la vida i la mort. Són qüestions i preocupacions que afecten des de sempre la condició humana.

JOSÉ RAMÓN ALONSO
Un esquimal en Nueva York y otras historias de la neurociencia
Guadalmazán, 2016, 350 pàg.

Després de l'èxit aconseguit amb les seves obres anteriors, el biòleg i científic José Ramón Alonso presenta en aquest llibre nous personatges i noves investigacions, però mantenint l'equilibri entre ciència i humanitats, amb sentit de l'humor. La neurociència és un àmbit on els descobriments s'esdevenen a un ritme vertiginós; una història de triomfs i fracassos.

Crítica literària

Un model per a tots

Bellament il·lustrat amb expressives imatges de Mariàngel Beltran, el caputxí fra Josep Maria Segarra acaba de publicar una selecció de les més significatives «floretes», és a dir, els fets i vivències del fundador de les religioses caputxines de la Mare del Diví Pastor, popularment conegudes com les «pastores».

El religiós exclaustat caputxí, fra Josep Tous d'Igualada, fou beatificat a la basílica barcelonina de Santa Maria del Mar el dia 25 d'abril del 2010. En aquella solemne circumstància, el caputxí igualadí fou presentat com a model de la vida sacerdotal i religiosa i, també, com un dels precursors de l'Escola Cristiana a Catalunya i, justament per aquest motiu, en el pròleg d'aquestes floretes tousianes que ha escrit l'actual superiora general de les caputxines del pare Tous, Maria Carme Brunso, ha volgut reblar que el beat Josep Tous «és un model en el camí de santedat per a tots» (p. 14).

Les trenta floretes que integren el recull ens ofereixen l'itinerari biogràfic i espiritual del beat Josep Tous

JOSEP M. SEGARRA

Les floretes del beat fra Josep Tous i de les seves pastores
Palma de Mallorca, 2016, 205 pàg.

des de la seva naixença a Igualada el dia 31 de març del 1811 fins al seu traspàs ocorregut a Barcelona, mentre celebrava la Santa Missa, el dia 27 de febrer de 1871. L'autor, en redactar les floretes, ha volgut subratllar les arrels franciscanes de les caputxines de la Mare del Diví Pastor, defensades i vindicades quan el bisbe Antoni Palau Térmens, de Barcelona, les volia «desfranciscanitzar» (p. 192-195) així com també la positiva incidència del germà carnal del beat Tous, el també caputxí Nicolau d'Igualada, missioner a Veneçuela (p. 197-199) i, sobretot, el suport que rebé del popular predicador itinerant, el caputxí Josep Serrancolí d'Alpens (p. 184-194), que forma part de l'imaginari literari de l'escriptor Salvador Espriu.

Entre les floretes, l'autor també hi

situa alguns records de les primeres religioses «pastores» i les més significatives: Remei Palos, Francesca Vidal, Marta Balaguer, Trinitat Peiró, entre d'altres i, sobretot, a propòsit de les màrtirs de la persecució religiosa de 1936, les caputxines Auxili Noguera, Andrea Solans i Patrocini Vilanova (p. 137-144), que volgueren ser perfectes imitadores de Crist, seguint-lo fins a les últimes conseqüències.

Una cordial felicitació, des d'aquesta secció de «crítica literària» del setmanari *Catalunya Cristiana*, a fra Josep M. Segarra perquè ha sabut presentar de manera suggeridora, i molt entenedora, el tarannà de fe i confiança del beat Josep Tous; un capteniment que fou irradiat en el vessant espiritual i pedagògic de les religioses que ell fundà a Ripoll el maig de l'any 1850.

Fra Valentí
Serra de
Manresa
Caputxí

Crítica teatral

Dos bufons llestos com dos gats vells

«LA TAVERNA DELS BUFONS», de Martí Torras i Denise Duncan.
INTÈRPRETS: Joan Pera, Carles Canut i Dafnis Balduz.
MÚSICS: Els Berros de la Cort.
DIRECCIÓ: Martí Torras.
Teatre Romea, Barcelona.
Fins al 19 de febrer.

No sabria dir si Martí Torras Mayneris i Denise Duncan, dramaturgs de *La taverna dels bufons*, han volgut fer un homenatge a dos comedians o clowns de la companyia Lord Chamberlain's Men, de William Shakespeare: William Kempe i Robert Armin, o a dos actors de l'escena catalana contemporània, Carles Canut i Joan Pera.

Ho dic perquè, a mesura que avança la trama de *La taverna dels bufons*, sembla que quedi en un segon pla el mateix Shakespeare i prengui força el saber fer dels dos veterans actors catalans que inclouen en els seus diàlegs —de text no n'hi falta— algunes picades d'ullet a les seves respectives «etiquetes» actorals que els espectadors copsaran a la primera.

Entre ells dos, hi ha el jove actor Dafnis Balduz, que recentment sembla que estigui destinat a acompanyar veterans de l'escena catalana com ja va fer a *La Seca Espai Brossa* amb l'espectacle antològic d'Enric Majó— i que representa el paper de William Shakespeare, una personalitat que

© David Ruano

els amaga des de la seva aparició al Purgatori —processó per la platea a ritme medieval— on William Kempe i Robert Armin esperen ser redimits de la broma, per jugar amb les seves habilitats, els seus dons i també les seves aptituds dramàtiques.

L'espectacle s'ha impregnat de l'ambientació shakesperiana de l'època amb l'acompanyament de la singular companyia musical Els Berros de la Cort, que posen banda sonora a la recreació de diversos passatges d'algunes de les obres de Shakespeare amb la veu, els cants i els seus instruments de caire medieval: corda, percussions,

doble canya... Una barreja de text i música —pel meu gust es queda curta— que es completa amb un vestuari que aporta una patina del passat i una escenografia dominada per un arbre-torre que tant serveix per fer-hi aparèixer la calavera de Hamlet com per alçar-se del Purgatori enllà on vegeta l'excel·lència.

Que no s'esperin els espectadors trobar-hi els passatges més populars de les obres de William Shakespeare, només alguns d'imprescindibles. Els dramaturgs de *La taverna dels bufons* han comptat amb la traducció exemplar de cap i de nou de Joan Sellent per

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
andreusotorra@gmail.com

Joan Pera i Carles Canut planten cara a William Shakespeare a la «taverna» del Teatre Romea.

posar a prova el talent interpretatiu dramàtic i amagat dels còmics William Kempe (Carles Canut) i Robert Armin (Joan Pera). En aquest sentit, hi ha moments especials de cadascun d'ells en què «La taverna» eleva «els bufons» i altres moments en què «els bufons» es mengen «la taverna» amb la seva improvisació.

És probable que la presència de Joan Pera —ajudat per Carles

Canut— en un espectacle teatral fomenti la idea que es tracta d'un muntatge on els espectadors riuran a cor què vols. I encara més si se'ls anuncia com un parell de bufons. Però aquest tòpic, en el cas de *La taverna dels bufons*, no es compleix al cent per cent. L'humor i el clown hi queden molt amagats i els espectadors s'hauran de conformar amb tota la «seriositat» del bufó passada pel filtre i l'ull vigilant de Shakespeare, que per això Els Berros de la Cort l'han transportat a coll des de la platea a la platja escènica, rescatat per una hora i mitja des de l'altre món.

FEBRER ÉS EL MES CONSAGRAT A LA PURIFICACIÓ DE LA MARE DE DÉU

INTERNET

• APOSTOLINES.— Les Germanes Apostolines són novament presents en la xarxa a través del web www.apostoline.it, on han renovat l'aspecte gràfic, el contingut i les possibilitats informatives.

BARCELONA

• CRISTIANISME I JUSTÍCIA.— El dilluns 6 de febrer, a les 19.00, conferència dels «Dilluns dels Drets Humans» sobre Frenar l'augment de la pobresa infantil. Com protegim els més vulnerables?; els dimarts 28 de febrer, i 7, 14, 21 i 28 de març, i 4 d'abril, a les 19.00, seminari Els pobres, vicaris de Crist amb José Ignacio González Faus. Més informació: tel. 933 172 338.

• GRUP BÍBLIC PAULÍ.— El dimecres 8 de febrer, a les 20.00, grup per compartir la segona carta als Corintis. Llibreria Paulines, rda. Sant Pere, 19 - Barcelona, tel. 933 011 488.

• FEDERACIÓ DE CRISTIANS.— Prope- ra sessió dels Cercles d'Estudi, impartits per Mn. Joan Costa i Concepció Huerta, el dijous 9 de febrer, a les 19.15, sobre Bíblia: una vida viscuda segons l'Evangeli (Mt 25,31-46). Més infor- mació i inscripcions: tel. 933 630 364.

• SANT JOAN DE LA CREU.— El dijous 9 de febrer, a les 20.00, Josep Manuel Vallejo, caputxí, parlarà sobre Sant Joan de la Creu. C/ Riera de Sant Miquel, 1 bis - Barcelona.

• RELIGIOSOS.— El dissabte 11 de febrer, de 9.45 a 13.30, jornada de formació permanent a Barcelona amb Carme Borbonès sobre Posar les persones en el centre de les decisions. Inscripcions: urc.info@gmail.com.

• PARRÒQUIA MARE DE DÉU DELS ÀNGELS.— El dissabte 11 de fe- brer, a les 12.00, missa cantada i concert de la coral Aules de la Gent Gran (UB) amb motiu de la Jornada Mundial del Malalt. C/ Balmes, 78 - Barcelona.

• CAFÈ ENTORN LA BÍBLIA.— El dissabte 11 de febrer, a les 18.30, Cafè entorn la Bíblia: Isaïes 61. L'Un- git del Senyor. Parròquia del Pilar, c/ Casanova, 175 - Barcelona.

• CAFÈ YOUCAT.— El diumenge 12 de febrer, a les 18.00, Puc estimar tothom? Amor i homosexualitat amb Philippe Ariño. Parròquia de Santa Anna de Barcelona, c/ Rivadeneyra, 3.

• ESSLÉSIA DE SANT GAJETÀ.— El diumenge 12 de febrer, a les 18.00, concert solidari del trio Gaudeamus amb obres de Telemann i Ellington entre d'altres. C/ Consell de Cent, 293 - Barcelona.

• ASSOCIACIÓ AMICS DELS ÀN- GELS.— Fins al dissabte 4 de març es poden presentar els originals al XIII Certamen de Fotografia amb els temes Flors en la natura i Els àngels a Catalunya. Més informació: certa- menfotografia.assocangels@gmail. com.

GIRONA

• FET RELIGIÓS.— El divendres 10 de febrer, a les 21.30, taula rodona Superant el clericalisme i l'anticlerica- lisme amb Maria Ballester, Cinto Bus- quet, Montserrat Candini, Josep M. Juhé, Joan Rabasseda, Abdel Wadud, Gagandeep Singh i Enric Vendrell. Modera: Lluís Falgàs. Amenitza el Cor Harmonia Calellenc. Lloc: Sala Mozart de la parròquia de Santa Maria i Sant Nicolau de Calella, c/ Església, 91.

LLEIDA

• CONCERT.— El diumenge 5 de fe- brer, a les 17.00, a la catedral nova de Lleida, concert benèfic de l'Aula de Música de Lestonnac i el Petit Cor de la Catedral. Organitza: Blaus Lleida.

• BÍBLIA.— El dimecres 8 de febrer, a les 20.00, El discurs de les paràboles (Mateu 13) a la capella del Santíssim de la parròquia de Sant Martí de Lleida, a càrrec de Mn. Daniel Turmo i Mn. Jaume Pedrós.

• 25è ANIVERSARI IREL.— El dijous 9 de febrer, a les 19.30, conferència de Joan Biscarri sobre Celebrar per l'equilibri emocional a l'Institut d'Es- tudis Ilerdencs de Lleida (pl. Catedral, 2 - Lleida).

• MANS UNIDES.— El dissabte 11 de febrer, a les 18.45, sopar de la fam a la parròquia de Sant Josep Obrer de Magraners. Hi assisteix el bisbe de Lleida Salvador Giménez.

• LOURDES.— El diumenge 12 de febrer, a les 18.45, rosari de torxes i eucaristia a la catedral de Lleida or- ganitzat per l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

• SANTA CECÍLIA DE MONTSER- RAT.— El divendres 10 de febrer, a les 16.00, lectura poètica comentada La noche oscura amb el P. Josep de C. Laplana a l'espai d'art Sean Scully. Inscripcions: tel. 938 777 745.

TARRAGONA

• RIUDOMS.— El dilluns 6 de febrer, a les 20.00, conferència L'església com a lloc d'enterraments amb Eu- geni Perea. Sala Beat Bonaventura de l'Abadia-Casa de la parròquia de Riudoms.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA
• Perquè els pobres, els refugiats i els marginats trobin acollida i suport en les nostres comunitats

• TERRA SANTA.— El dimarts 7 de febrer, a les 20.00, conferència de Bashar Fawadleh, vicari de la par- ròquia llatina de Bet-Sahur (Camp dels Pastors de Betlem), sobre Terra Santa, el cinquè evangeli. Com viuen aquesta realitat els cristians d'allà? Centre Tarraconense El Seminari, c/ Sant Pau, 4 - Tarragona.

• MANS UNIDES.— El dimarts 7 de febrer, a les 19.00, conferència d'inici de campanya amb el pare blanc Josep Frigola. Serà a la Cambra de Comerç de Tarragona; el divendres 10, a les 19.00, eucaristia d'inici de campanya presidida per l'arquebisbe Jaume Pu- jol a l'església de Sant Antoni de Pàdua de Tarragona (rambla Nova, 105).

• XXVII ESCOLA DE CATEQUISTES.— El dimecres 8 de febrer, a les 10.00 i a les 20.00, Els signes dels temps per Mn. Jordi Figueras; el dijous 9, a les 10.00 i a les 20.00, A l'Antic Testa- ment, Déu prepara l'Església per Mn. Yesid-Fernando Vásquez. Parròquia de Sant Pau de Tarragona.

• JUSTÍCIA I PAU.— El divendres 10 de febrer, a les 20.30, sopar-col·loqui sobre Reflexions entorn l'Església i el seu patrimoni amb Andreu Muñoz. Restaurant M. R. de Torreforta (c/ Francolí, 59). Confirmació d'assistèn- cia: tel. 977 212 303.

• LOURDES.— Del dilluns 6 de febrer al divendres 10, a les 19.00, Rosari,

oracions de la novena i missa; el dis- sabte 11, a les 19.00, cloenda de la novena. Aquest dia, d'11.00 a 13.00 i de 17.00 fins al final de la missa, l'església parroquial de la Puríssima Sang de Reus estarà oberta. La part musical anirà a càrrec de l'organista Josep Enric Peris Vidal.

• JOVES.— El diumenge 12 de fe- brer, a les 17.30, formació per a joves a partir de 17 anys El patrimoni de l'Església, un bé o un escàndol? amb Andreu Muñoz. Centre Tarraconense El Seminari, c/ Sant Pau, 4 - Tarragona.

TERRASSA

• RECÉS.— El cap de setmana 11 i 12 de febrer, a Sant Martí del Montnegre, recés dirigit pel caputxí fra Josep Manuel Vallejo. Més infor- mació: conselldeiaics@caputxins.cat.

TORTOSA

• LOURDES.— El diumenge 12 de fe- brer, a les 11.30, celebració diocesana de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes a la catedral de Tortosa.

VIC

• COVA DE MANRESA.— El cap de setmana 11 i 12 de febrer, taller Curar ferides, refer l'autoestima diri- git per Eduard Fonts, psicòleg i teò- leg. Més informació: tel. 938 720 422.

Anuncis per paraules
DIVERSOS
ADVOCADA especialista en nul·litats matrimonials i separacions. 1a visita gratuïta. Tel. 934 510 707.
SRA. JUBILADA, amb bona salut i ex- perència, s'ofereix per cuidar persones grans o per treball domèstic. Truqueu al tel. 932 690 272, de 17 a 21 h.
CERCO senyoreta: bona amiga, seriosa, gens problemàtica i que sigui més aviat alta. Crec, senzillament, que sóc una persona molt maca, educada, sociable, complidora, presentable, detallista, decidida, amb bon caràcter i activa. Per fer sortides, anar amb bicicleta, ballar, etc. Si sabem reconèixer la bona personalitat, som afortunats. Tel. 932 268 632.
Si voleu anunciar-vos, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadret, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho juntament amb un gir postal o xec bancari a CATALUNYA CRISTIANA c/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 Barcelona. També podeu fer un ingrés o transferència al número de compte de "la Caixa": 2100 3013 20 2200391741
NOMBRE DE SETMANES [ ] x 15 EUROPORT TOTAL [ ]
NOM .....
ADREÇA .....
POBLACIÓ ..... C. P. ....
TELÈFON ..... DNI/CIF .....
Preu per setmana 15 euros (IVA Inclòs)
RESERVAT EL DRET DE PUBLICACIÓ

Des del carrer

Dr. Pere Freixas i Camps, autor del llibre «La basílica de Sant Feliu. Primera catedral de Girona»

«Sant Feliu és el nucli primigeni del cristianisme a casa nostra»

Víctor Gay

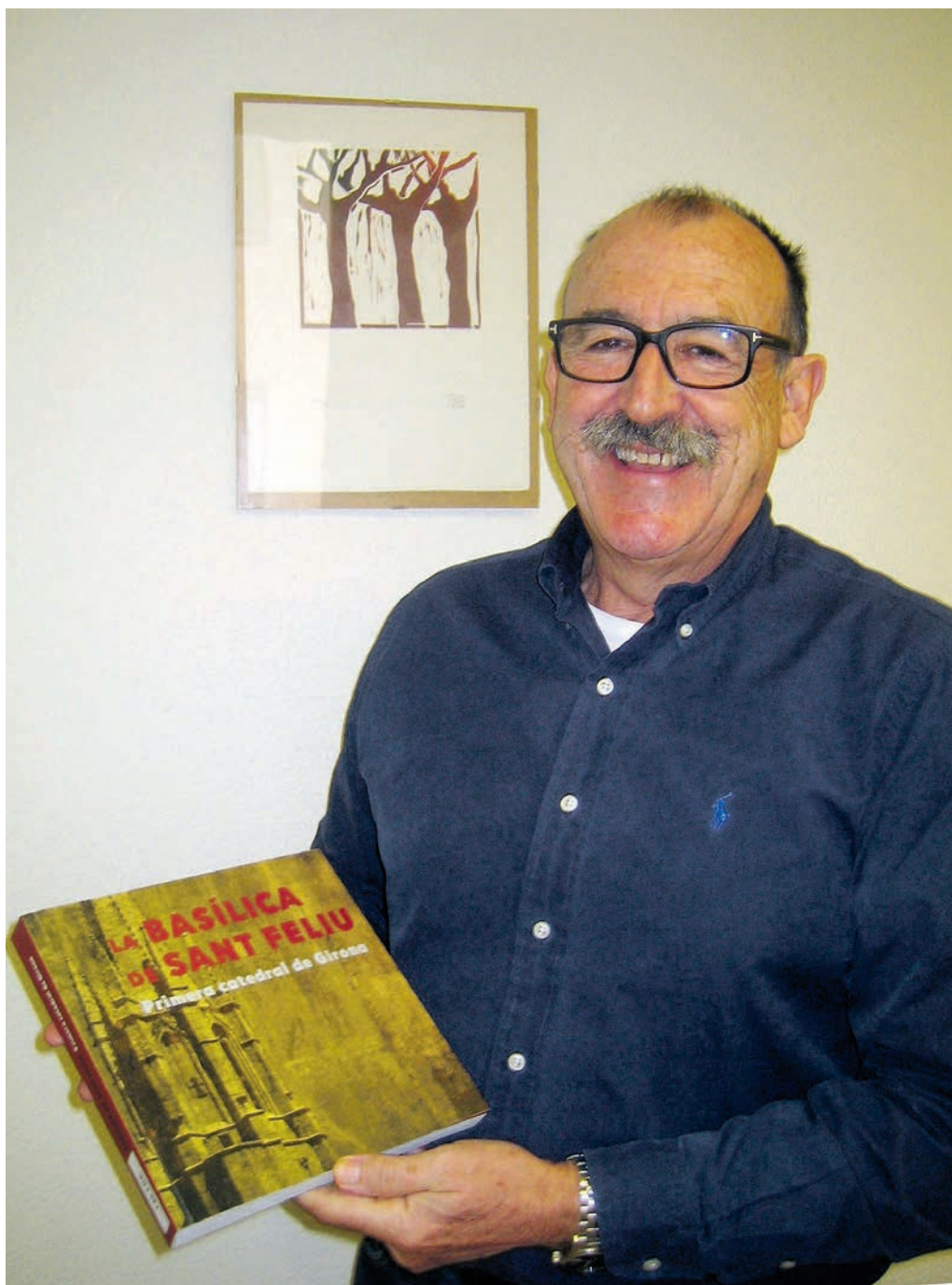
L'Ajuntament de Girona ha publicat *La basílica de Sant Feliu. Primera catedral de Girona*, escrit pel Dr. Pere Freixas i Camps, fins fa uns mesos director del Museu d'Història de la ciutat. En assolir la jubilació, s'ha pogut dedicar amb més intensitat a completar aquest treball, iniciat ja feia uns anys i que és l'ampliació d'una part de la seva tesi doctoral també publicada l'any 1982, *L'art gòtic a Girona*, que va ser guardonada amb el Premi Puig i Cadafalch. Historiador reconegut, el Dr. Freixas va ser pioner a promoure els estudis universitaris a la ciutat i també ha format part del consistori de la capital.

Quin és l'origen d'aquesta obra?

Precisament en deixar la meua responsabilitat a la direcció del Museu, vaig poder dedicar més temps a aquest treball que havia iniciat però que donada la importància del conjunt de Sant Feliu, calia fer-ho amb cura i molta atenció. D'altra banda, malgrat existir una certa bibliografia, més aviat de caràcter genèric, en relació amb el gòtic gironí i català, mancava un estudi més aprofundit, és el que he tractat de fer.

Primera catedral...

Certament i no deixa de ser un xic sorprenent perquè es tracta originàriament d'un espai extramurs. El puig on ara tenim la catedral de Santa Maria era ocupat per un temple romà. La petita comunitat cristiana es va establir fora de la primera muralla, com ho demostra la magnífica sèrie de vuit sarcòfags romans i paleocristians, que podem admirar als laterals del presbiteri de la basílica. Fins a l'any 1030, en què es va

Fins a l'any 1030, en què es va consagrar la nova catedral, Sant Feliu era la seu episcopal

consagrar la nova catedral, Sant Feliu era la seu episcopal. El llibre inclou la relació de bisbes des del segle IV fins que passen a l'interior de la muralla, ja a la nova catedral.

Sant Feliu i la catedral formen el perfil urbà de la ciutat...

El perfil gòtic, especialment el del campanar, defineix la basílica de Sant Feliu, però, com la mateixa catedral, aplega valuosos elements romànics i barrocs, com la façana principal, de forma semblant a la catedral. Sant Feliu, precisament per l'emplaçament exterior, manté una estructura defensiva, amb merlets inclosos. Era com un primer element a conquerir si es volia controlar la ciutat. La successiva construcció de dues noves línies de muralles va modificar aquest aspecte defensiu.

A la basílica es guardarien les relíquies de sant Narcís a la seva capella...

La capella no és gòtica. Respon a una iniciativa del bisbe Tomàs de Lorenzana, malgrat que no es disposa de molta documentació que acrediti la presència del sant a la ciutat. Però no es pot explicar la basílica sense la capella.

Com es poden valorar els darrers treballs de restauració del conjunt?

Molt positivament. Finalitzats l'any 2009, han permès recuperar i fins i tot descobrir importants elements. Penso en les claus de volta, que abans no eren visibles. Certament el procés va encarrir i allargar els terminis, però els resultats són valuosos.

Com ho és aquesta obra...

L'edició per part de l'Ajuntament permet disposar d'una informació posada al dia, segur que continuaran apareixent noves dades igualment importants, personalment hi segueixo treballant. Són molts segles d'història...

Rauxa

L'arbre sentinella

Eduard Brufau

El gall anuncia el sol que tot just despunta, el sentinella fa saber l'arribada per l'horitzó de les tropes del Rei victoriós i l'ametller floreix quan les nits són gèlides i la primavera encara queda lluny. Ell és la primícia de tots els arbres i els prepara el camí per quan es desvetllin del son hivernal. Sovint les primeres flors que obre —blanques o rosades, però sempre d'una olor dolça com la mel— són cremades pel fred intens; és un sacrifici necessari que l'ametller assumeix en silenci des del començament del món.

Aquella soca torta, de fusta estel·losa, aparentment desproveïda de gràcia i que semblava morta, ha florit quan

ningú no ho esperava. L'ametller no és esponerós com l'alzina, ni fort com el roure, ni venerable com l'olivera, ni alegre com el pi; però aquest arbre que creix rebregat a la vora dels camins és precisament el preferit a tots els altres. Despultat pel fred de l'hivern ningú no hi parava esment, però ara ha esdevingut el centre de tot. L'home no sempre és capaç d'adonar-se d'aquest miracle; el pot tenir davant mateix i no percebre'l. Tanmateix, l'ametller continuarà florint fins a la fi del món perquè els altres arbres també puguin florir i perquè un dia o un altre, davant d'aquesta meravella, tots els homes arribin a obrir els ulls.

1/3 DELS NOSTRES ALIMENTS ACABA A LES ESCOMBRARIES

Mentrestant, 800 milions de persones
continuen patint fam al món

EL MÓN NO NECESSITA MÉS MENJAR
NECESSITA MÉS GENT COMPROMESA

Mans Unides

900 811 888 mansunides.org